

Nr 126

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i utsökninglagen m. m.; given Stockholms slott den 20 mars 1964.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändring i utsökninglagen;
- 2) lag angående upphävande av 23 § förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 21 § lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta; samt
- 4) lag angående ändrad lydelse av 2 och 18 §§ lagen den 12 maj 1955 (nr 235) med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m.

GUSTAF ADOLF

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

På grundval av ett delbetänkande från lagberedningen föreslås i propositionen vissa partiella reformer inom utsökningsrätten. Reformerna, som främst rör organisatoriska frågor, är föranledda dels av att utsökningsväsendet enligt redan fattade beslut skall helt förstatligas den 1 januari 1965, dels av att städernas domstolsväsende kan komma att bli förstatligat vid samma tidpunkt.

Förslaget innebär att länsstyrelserna tills vidare blir överexekutorer såväl för stad som för landet. Kungl. Maj:t skall dock kunna förordna särskild överexekutor för viss del av län. Därjämte får länsstyrelse befogenhet att förordna lämplig person att vara överexekutor för särskild förrättning, t. ex. försäljning av fast egendom och fartyg. Kronofogde skall vara utmättningsman med överexekutor som instans närmast över honom. Tillsynen

över utmätningsmännen skall utövas av länsstyrelserna, i förekommande fall med biträde av särskild överexekutor.

Dessutom förordas ändrade regler för kungörande av exekutiva auktioner.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1965.

Förslag

till

Lag**om ändring i utsökningslagen**

Härigenom förordnas, att 1—6, 9, 10, 52, 85, 90, 97—99, 101, 104, 105, 127, 137, 141, 169, 173, 203 och 211 §§ utsökningslagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att 202 och 221 §§ samma lag skola upphöra att gälla.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)²***1 §.**

Utsökningsmål upptagas och prövas av överexekutor, som är för landets Konungens befallningshavande, var inom sitt län, i Stockholm överståthållarämbetet, i annan stad med magistrat denna eller, där Konungen det förordnar, viss ledamot av magistraten samt i stad utan magistrat Konungens befallningshavande eller den Konungen därtill förordnar.

Är i stad utan magistrat Konungens befallningshavande överexekutor, skall staden med avseende å vad i denna lag sägs räknas till landet. Är i sådan stad annan än Konungens befallningshavande överexekutor, må Konungen förordna, att staden skall i vad angår utmättningsman och dennes verksamhet räknas till landet.

Utsökningsmål upptagas och prövas av överexekutor, om ej annat stadgas.

Konungens befallningshavande är överexekutor. Konungen äger dock förordna särskild överexekutor för viss del av län. Ersättare för sådan överexekutor förordnas, om ej annat är stadgat, av Konungens befallningshavande.

Konungens befallningshavande äger för särskild förrättning förordna därtill lämpad person att vara överexekutor.

2 §.

Utmättningsman är å landet landsfiskal, var inom sitt tjänstgöringsområde, och i stad stadsfogde. Fin-

Kronofogde är utmättningsman.

¹ Senaste lydelse av 97, 104, 105, 127 och 173 §§ se SFS 1912:211, av 3, 99 och 137 §§ se SFS 1917:307, av 169 § se SFS 1921:301, av 4 § se SFS 1925:176, av 98 § se SFS 1937:452, av 1, 10 och 90 §§ se SFS 1942:114, av 101 och 141 §§ se SFS 1944:68, av 9 § se SFS 1945:370, av 6 § se SFS 1946:814, av 211 § se SFS 1954:100, av 85 § se SFS 1955:234 samt av 2, 52 och 203 §§ se SFS 1963:255.

² Mindre språkliga ändringar har i regel icke utmärkts genom kursivering.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

nes stadsfogde i stad, som enligt 1 § skall räknas till landet, vare han utmätningsman för staden. Erfordras i stad mer än en stadsfogde, bestämme Konungen deras antal och omfånget för varderas befattning.

Utmättningsman har — — — — förrätta utmätning.
Om befogenhet — — — — förordnar Konungen.

3 §.

Konungens befallningshavande äge för bestämt fall eller inom visst område förordna lämplig person att på eget ansvar i landsfiskals ställe vara utmätningsman. Om sålunda förordnad utmätningsman gälle vad i denna lag om landsfiskal stadgas.

Om förrättningsman, som överexekutor särskilt förordnar för hållande av auktion å utmätt egendom eller fördelning av köpeskillning, stadgas i 90, 98 och 141 §§. Vad nedan i denna lag sägs med avseende å utmätningsman skall i fråga om uppdrag, för vilket förrättningsman som nyss nämnts blivit särskilt förordnad, i stället tillämpas å denne.

Kronofogde utnämnes eller förordnas av Konungen eller, om Konungen så bestämt, av Konungens befallningshavande.

Ersättare för kronofogde förordnas, om ej annat är stadgat, av Konungens befallningshavande.

4 §.

I Stockholm, så ock i annan stad, där utmätningsmannabefattningen anses icke kunna av en stadsfogde ensam fullgöras, må, om Konungen finner gott sådant medgiva, stadsfogde äga att för bestämt fall i sitt ställe till utmätningsman sätta annan man, som av överexekutor är antagen. Ej må stadsfogde åt annan uppdraga försäljning av fartyg, som i 94 § sägs, ej heller fördelning av köpeskillning för lös egendom i fall, då enligt 140 eller 141 § sammanträde för fördelningen erfordras; och äge Konungen även i övrigt föreskriva villkor för stadsfogdes rätt att i sitt ställe sätta annan man.

Kronofogde äger, enligt bestämmelser som Konungen meddelar, sätta annan befattningshavare i sitt ställe såsom utmätningsman.

5 §.

Emot överexekutor gälle enahanda jäv, som i rättegångsbalken om domare sägas.

Förordnande, som Konungens befallningshavande givit enligt 1 § eller 3 § 2 mom., eller uppdrag, som

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

kronofogde givit enligt 4 §, må återkallas, när skäl äro därtill.

6 §.

*Föreligger för utmättningsman be-
träffande visst mål omständighet,
som enligt rättegångsbalken skulle
utgöra jäv mot domare, må han ej
taga befattning med målet. Jäv må
ej grundas därd, att utmättningsman-
nen såsom domare eller befattnings-
havare vid domstol fattat beslut,
som rör saken, eller hos annan myn-
dighet än domstol tagit befattning
därmed eller i saken vittnat eller va-
rit sakkunnig, ej heller å åtgärd,
som utmättningsmannen vidtagit å
tjänstens vägnar, eller gärning, som
förövats mot honom i eller för hans
tjänst. Förekommer jäv mot lands-
fiskal eller stadsfogde eller av över-
exekutor särskilt förordnad förrätt-
ningsman, anmäla han det genast
hos överexekutor, som, där jävet
prövas lagligt, förordnar annan ut-
mättningsman i den jäviges ställe.
Över beslut, som i jävsfrågan gives
av överexekutorn, må klagan ej för-
ras.*

*Mot överexekutor och utmättnings-
man gälla samma jäv som i rätte-
gångsbalken stadgas i fråga om do-
mare. Överexekutor eller utmät-
ningsman skall dock icke anses jä-
vig därför att han såsom domare el-
ler befattningshavare vid domstol
fattat beslut som rör saken. Ej hel-
ler må jäv mot utmättningsman
grundas därpå, att han hos annan
myndighet än domstol tagit befatt-
ning med saken eller vittnat eller
varit sakkunnig däri, eller på åtgärd,
som han vidtagit på tjänstens
vägnar, eller på gärning, som för-
övats mot honom i eller för hans
tjänst.*

*Förekommer anledning att krono-
fogde är jävig, skall det genast an-
mälas hos Konungens befallningsha-
vande, som äger förordna annan ut-
mättningsman för målet. Förekom-
mer anledning att den som förord-
nats av kronofogde är jävig i mål
som anförtrotts honom, skall det
omedelbart anmälas hos kronofog-
den, som i sådant fall äger utse an-
nan för målet.*

*Talan mot beslut, varigenom ut-
mättningsman avvisat framställt jäv,
fullföljes hos överexekutor. Över
överexekutors beslut må klagan ej
föras.*

*Oavsett jäv äger utmättningsman
vidtaga åtgärd, som ej utan fara kan
uppskjutas.*

9 §.

*Landsfiskal och stadsfogde skola
hålla dagbok över alla mål, i vilka
utmätning eller annan deras åtgärd
enligt denna lag äskas, och däri
teckna dagen, då varje mål inkom-
mit, den åtgärd därmed vidtagits
och dagen, då det skett, eller hinder
som förefallit; vare ock pliktige att
ur dagboken meddela skriftligt in-*

*Utmättningsman skall föra dagbok
enligt bestämmelser som meddelas
av Konungen.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

tyg, när sådant begäres. De närmare föreskrifterna om bokens förändre meddelas av Konungen.

10 §.

Överexekutor åligger att noga tillse, huru de utmätningsmän, som under honom lyda, förrätta vad dem enligt lag eller eljest i tjänsten betrott varder.

Finnes utmätningsman icke behörigen iakttaga sina tjänsteplikter, äge överexekutor meddela honom varning. Låter han sig icke därav rätta eller har han begått fel av svårare beskaffenhet, skall överexekutor överlämna ärendet till vederbörande åklagare, som har att pröva, om åtal skall anställas inför domstol.

Har åtgärd vidtagits för utmätningsmans ställande under åtal, äge överexekutor avstänga honom från tjänstgöring, intill dess över honom blivit slutligen dömt eller domstolen annorlunda förordnar.

Har Konungen beträffande stad meddelat förordnande jämlikt 1 § andra stycket sista punkten, ankomme på Konungens befallningshavande att i stället för överexekutor i staden utöva befogenhet varom ovan i andra och tredje styckena sägs.

52 §.

Har i ————— eller vite.

Beslut om utmätningsmans avstängning från tjänstgöring går i verkställighet utan hinder av besvär.

Huru beslut ————— och 7 kap.

85 §.

Då fast egendom eller luftfartyg eller intecknade reservdelar till sådant fartyg tagits i mät eller då utmätningsman å landet tagit i mät fartyg, varom i 94 § sägs, åligger det utmätningsmannen att genast anmäla det hos överexekutor. Har i

Konungens befallningshavande utövar tillsyn över utmätningsmännen. Finnes särskild överexekutor, skall han biträda vid tillsynen.

Kronofogde har tillsyn över dem som äro underställda honom.

När fast egendom, fartyg som sägs i 94 § eller luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg tagits i mät, åligger det utmätningsmannen att genast anmäla det hos överexekutor.

fråga om fast egendom å landet gäl-
denären vid utmätningen uppgivit
auktionsställe, såsom i 98 § sägs,
give utmätningssmannen ock det till-
känna.

Då fast — — — — — utmätningen skett.
Utmättes fartyg — — — — — urskiljande erfordras.
Gäller utmätningen — — — — — rörande luftfartyg.
Myndighet, vilken — — — — — är sagt.
Har domstol — — — — — till överexekutor.
Sker utmätning — — — — — till kommerskollegium.

90 §.

Skall lös egendom säljas, låte ut-
mätningssmannen tid och ställe för
auktionen kungöras i kyrkan för
den församling, där försäljningen
sker, så ock, om gäldenär eller bor-
genär det äskar, eller eljest sådant
finnes lämpligt, i tidning inom or-
ten ävensom i kyrkorna för de för-
samlingar, som närmast därintill
äro. Finnes för viss stad förordnat,
att auktion skall kungöras på annat
sätt än nu är sagt, lände det till ef-
terrättelse.

Är egendom — — — — — lämpligt finnes.

Å landet skall auktion å fartyg,
varom i 94 § sägs, förrättas av över-
exekutor eller, då auktion ej skall
ske å landskansli, av den som över-
exekutor för sådant ändamål till för-
rättningsman särskilt förordnar;
och låte auktionsförrättaren kungö-
ra auktionen såsom ovan om annan
lösegendom är sagt.

Har Konungen beträffande stad
meddelat förordnande jämlikt 1 §
andra stycket sista punkten, ankom-
me på överexekutor i staden att för-
rätta auktion å fartyg, varom i 94 §
sägs; och låte överexekutor kungöra
auktionen på sätt ovan stadgas.

97 §.

Auktion å utmätt fast egendom
skall förrättas av överexekutor, där
ej i 98 § annorledes stadgas.

Skall lös egendom säljas, skall ut-
mätningssmannen kungöra tid och
ställe för auktionen i tidning inom
orten och på sätt som i övrigt finnes
lämpligt. Finnes för viss ort förord-
nat, att auktion skall kungöras på
särskilt sätt, skall det också lända
till efterrättelse.

Auktion å fartyg som sägs i 94 §
skall förrättas av överexekutor.
Auktionen skall kungöras så som
ovan om annan lös egendom är sagt.

Auktion å utmätt fast egendom
förrättas av överexekutor.

Auktionen skall hållas på tid och
plats, som bestämmas efter hörande
av borgenären och gäldenären, om

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

*det kan ske utan oskäligt uppskov.**Auktionen må, om särskilda skäl äro därtill, hållas utanför överexekutors område.*

98 §.

Å landet äge gäldenären bestämma, om auktion å fast egendom skall hållas å landskansliet eller å tingsställe i orten. Uppgiver gäldenären annat ställe i orten, må ock auktionen där hållas, om överexekutor prövar stället lämpligt. Har ej gäldenär vid utmätningen eller, där in-tecknad fordran fastställts till betalning ur egendomen, sist å fjortonde dagen efter det så skett, hos överexekutor uppgivit auktionsställe, eller äro flera, som äga auktionsställe nämna, och kunna de ej därom sig förena, bestämme överexekutor, var auktionen skall hållas. Skall auktionen hållas på annat ställe än landskansliet, varde den förrättad av den, som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar.

I stad skall auktion å fast egendom förrättas å överexekutors ämbetsrum eller annat ställe, där auktioner i staden gemenligen hållas.

Skola fastigheter inom särskilda överexekutors områden gå i en försäljning, varde auktionen förrättad där huvudgården eller, om sådan ej finnes, den till allmän bevillning högst uppskattade fastigheten är belägen; är det å landet, varde auktionen hållen å landskansliet.

Skola fastigheter inom skilda överexekutors områden gå i en försäljning, skall auktionen förrättas av den överexekutor, inom vars område huvudgården eller, om sådan ej finnes, den högst taxerade fastigheten är belägen.

99 §.

Då fast egendom å landet blivit utmätt, insände utmätningsmannen till överexekutor protokollet över utmätningen med beskrivning och värdering å egendomen jämte övriga tillgängliga handlingar, varom i 79 § är nämnt.

Då fast egendom blivit utmätt, skall utmätningsmannen till överexekutor insända protokollet över utmätningen med beskrivning och värdering å egendomen jämte övriga tillgängliga handlingar, varom i 79 § är nämnt.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

101 §.

Tiden för auktionen varde av auktionsförrättaren bestämd, och låte han kungörelse därom, så ock om egendomens beskaffenhet och auktionsstället införas i allmänna tidningarna minst fyra veckor före auktionsdagen ävensom intagas i länskungörelserna; foge ock anstalt, att kungörelsen varder ej mindre, sist fyra veckor före auktionsdagen, å landet uppläst i tingslagets kyrkor och i stad anslagen å det ställe, där auktionen hålles, än även, där så ske kan, i tidning inom orten införd minst fjorton dagar före nämnda dag. Är för viss stad förordnat, att auktion å fast egendom skall jämväl på annat sätt kungöras, lände ock det till efterrättelse.

Skall försäljning — — — — auktionsförrättaren avlämnad.

104 §.

Är ej auktion så kungjord, som i 101 § sägs, varde den inställd, och sätte auktionsförrättaren ut annan tid därtill. Ej må dock auktion inställas förty att kungörelsen ej varit i en eller annan kyrka uppläst eller i tidning inom orten införd, där den eljest allmänneligen ågått.

Har kungörelse om auktion ej införts i allmänna tidningarna, länskungörelserna eller tidning inom orten, efter vad i 101 § sägs, eller föreligger eljest väsentlig brist med avseende å kungörandet, skall auktionen inställas och ny tid utsättas av auktionsförrättaren.

105 §.

Då utlyst auktion i följd av laga hinder inställes, varde, där så ske kan, det i länskungörelserna så ock å landet i tingslagets kyrkor och i stad genom anslag, som förut är sagt, före den utsatta dagen kungjort.

Då utlyst auktion i följd av laga hinder inställes, skall det, om så kan ske, kungöras i länskungörelserna och tidning inom orten samt på annat lämpligt sätt.

127 §.

*Kommer försäljning ej till stånd förty att vid auktionen bud icke göres eller antages, då skall, om utmätningssökanden före förrätningens slut det äskar, ny auktion hållas å samma ställe fyra veckor där-
efter, varom auktionsförrättaren skall genast meddela underrättelse,*

Kommer försäljning ej till stånd därför att vid auktionen bud icke göres eller antages, då skall, om utmätningssökanden framställer yrkande därom före förrätningens slut, ny auktion hållas på tid och plats som auktionsförrättaren bestämmer. Auktionsförrättaren skall

(Nuvarande lydelse)

och foga han anstalt, att kungörelse om tiden för den nya auktionen varder, sist fjorton dagar före auktionen, ej mindre uti länskungörelserna införd samt å landet uppläst i tingslagets kyrkor och i stad anslagen, som i 101 § stadgas, än även, där så ske kan, i tidning inom orten införd.

(Föreslagen lydelse)

låta införa kungörelse om den nya auktionen i länskungörelserna och tidning inom orten sist fjorton dagar före auktionen samt i övrigt utlysa denna på lämpligt sätt. Han skall också i god tid avsända underrättelser enligt vad i 103 § 2 mom. sägs.

137 §.

Då utmätt — — — — — till handa.

Innan dom — — — — — eller borgen.

Har stadsfogde till utmätningssman i sitt ställe satt annan man, fullgöre dock själv vad, efter ty ovan är sagt, utmätningssman åligger, där han ej åt den, som förrättat utmätningen, uppdragit att medlen borgenären tillhandahålla, och denne därom blivit underrättad.

Har utmätning verkställt av någon som kronofogde förordnat därtill, skall kronofogden likväl fullgöra vad som enligt det ovan sagda åligger utmätningssmannen, om han ej åt den, som förrättat utmätningen, uppdragit jämväl att tillhandahålla borgenären medlen.

141 §.

Nu har — — — — — där infinna.

Finnes i — — — — — till utdelning.

Erfordras å landet sammanträde för köpeskillingens fördelning, skall det äga rum inför överexekutor eller den, som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar; och åligger det utmätningssmannen att genast till överexekutor insända de medel, som fördelas skola, samt protokollet över utmätningen och övriga till ärendet hörande handlingar. Erfordras dylikt sammanträde i stad och är utmätningssförrättaren ej behörig att sammanträdet hålla, insände han genast till stadsfogden sagda medel, protokoll och handlingar. Den, som håller sammanträdet, förfare vidare på sätt ovan är stadgat.

Har Konungen beträffande stad meddelat förordnande jämlikt 1 § andra stycket sista punkten, ankomme på överexekutor i staden att hålla sådant sammanträde som ovan i tredje stycket sägs.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

169 §.

Vill borgenär — — — — — hans fordran.

Yrkande om tvångsförvaltning göres hos överexekutor, dock att, om egendomen utbudits å auktion, yrkandet framställles hos auktionsförrättaren, innan förrättningen avslutats. Vid ansökningen foga sökanden i huvudskrift den handling, på grund av vilken betalning blivit sökt, där densamma ej förvaras hos överexekutor eller finnes hos utmätningssmannen, i vilket senare fall den av överexekutor från utmätningssmannen infordras. Överexekutor införskaffe tilllika protokoll över utmätningen, övriga i 79 § omförmälda handlingar samt borgenärsförteckning eller, där sådan ej finnes upprättad, gravationsbevis, i den mån nämnda handlingar ej äro för överexekutor tillgängliga. Göres yrkandet hos auktionsförrättare, som förordnats jämlikt 98 §, åligge honom att ofördröjligen göra anmälan därom hos överexekutor och tilllika insända ovan angivna handlingar, i den mån de finnas hos honom.

Där så prövas nödigt, äge överexekutor, innan beslut i ärendet meddelas, förordna, att sammanträde för behandling av förvaltningen rörande frågor skall inför överexekutor eller särskilt förordnad förvaltningsman hållas med gäldenären och dem, vilka hava fordran eller rättighet, som vilar å fastigheten. Om kungörande av sådant sammanträde samt om kallelser till detsamma gälle vad i 173 § angående där nämnt sammanträde är stadgat.

Sökanden skall — — — — — nödiga kostnaden.

173 §.

Sedan redovisning inkommit, skall för fördelning av behållningen sammanträde hållas inför överexekutor eller, där redovisningen avser fast egendom å landet och överexekutor

Yrkande om tvångsförvaltning göres hos överexekutor. Om egendomen utbudits på auktion, skall yrkandet framställas, innan förrättningen avslutats. Vid ansökningen skall sökanden i huvudskrift foga den handling, på grund av vilken betalning blivit sökt, om densamma ej förvaras hos överexekutor eller finnes hos utmätningssmannen. I sistnämnda fall skall överexekutor infordra handlingen från utmätningssmannen. Överexekutor skall tilllika införskaffa protokoll över utmätningen, övriga i 79 § omförmälda handlingar samt borgenärsförteckning eller, om sådan ej finnes upprättad, gravationsbevis, i den mån nämnda handlingar ej äro tillgängliga för överexekutor.

När så prövas nödigt, äger överexekutor, innan beslut i ärendet meddelas, förordna, att sammanträde för behandling av frågor rörande förvaltningen skall inför överexekutor hållas med gäldenären och dem, vilka hava fordran eller rättighet, som vilar å fastigheten. Om kungörande av sådant sammanträde samt om kallelser till detsamma skall gälla vad i 173 § är stadgat angående där nämnt sammanträde.

Sedan redovisning inkommit, skall för fördelning av behållningen sammanträde hållas inför överexekutor. Kungörelse om tid och plats för sammanträdet skall införas i allmänna

(Nuvarande lydelse)

prövar sådant lämpligare, inför utmätningsmannen i orten. Förrättningsmannen utsatte ofördröjligen tid och ort för sammanträdet och kungöre det minst tio dagar förut i allmänna tidningarna samt, där så ske kan, i tidning inom orten; låte ock kungörelsen införas i länskungörelserna. Borgenärerna och gäldenären skola ock genom särskilda kallelsebrev, efter ty i 103 § 2 mom. stadgas, om sammanträdet underättas.

202 §.

Vill någon klaga över utmätningsmans åtgärd vid auktion å fast egendom, skall han inkomma till överexekutor med klagoskrift inom tre veckor från auktionsdagen; dock att klagan över borgenärsförteckningen, där ej fråga är om bestämmande av lägsta budet eller andra villkor för försäljningen, skall föras i den ordning 203 § stadgar.

203 §.

Är någon missnöjd med utmätningsmans förslag till fördelning av köpeskilling för utmätningsvis såld egendom eller av medel, som avses i 143 § 2 mom. eller som influtit under tvångsförvaltning, skall han inkomma till överexekutor med klagoskrift inom tre veckor från den dag, då förslaget avgavs.

(Föreslagen lydelse)

tidningarna och tidning inom orten minst tio dagar före sammanträdet samt intagas i länskungörelserna. Till borgenärerna och gäldenären skola också i god tid avsändas underrättelser om sammanträdet genom rekommenderade brev.

Är någon missnöjd med utmätningsmans förslag till fördelning av köpeskilling för utmätningsvis såld egendom, skall han inkomma till överexekutor med klagoskrift inom tre veckor från den dag, då förslaget avgavs.

211 §.

Nöjes ej — — — — — till efterrättelse.

Över utslag — — — — — talan däremot.

Ej må — — — — — utmätningsman behörig.

Om klagan över beslut, varigenom varning meddelats utmätningsman eller han avstängts från tjänstgöring, stadgas i 221 §.

221 §.

Utmätningsman, som icke åtnöjes med beslut, varigenom med stöd av 10 § varning meddelats honom eller

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

han avstängts från tjänstgöring, må däröver hos Kungl. Maj:t anföra besvär, vilka skola hava inkommit till socialdepartementet sist å trettionde dagen efter det utmätningsmannen erhöill del av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid lagens ikraftträdande utsökningsmål anhängigt hos myndighet, som enligt den nya lydelsen icke har att taga befattning därmed, skall målet överlämnas till den myndighet på vilken prövningen av målet därefter ankommer.

Vad i 202 och 221 §§ samt 203 § i dess äldre lydelse stadgas skall alltjämt tillämpas, när någon vill klaga över åtgärd som vidtagits eller beslut som meddelats före denna lags ikraftträdande.

Förslag

till

Lag

angående upphävande av 23 § förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall

Härigenom förordnas, att 23 § förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall vid utgången av december 1964 skall upphöra att gälla.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 21 § lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta

Härigenom förordnas, att 21 § lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

21 §.

Häftar någon — — — — — och undantag:

1) Vad i — — — — — avgiva yttrande.

¹ Senaste lydelse se SFS 1963: 259.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

- 2) Sedan tre — — — — — äga tillämpning.
 3) Beviljas införsel — — — — — bidragets betalning.
 Har gäldenär — — — — — efter skatteavdraget.
 4) Vad i — — — — — äga tillämpning.
 5) Det åligge — — — — — hos denne.
 6) Arbetsgivaren vare — — — — — hava innehållits.
 7) I fråga — — — — — meddelade bestämmelser.
 8) *Finnes beträffande viss stad eller visst område på landet erforderligt, att ärenden angående införsel till gäldande av utskylder eller avgifter skola kunna handläggas jämväl av exekutionsbiträde, äge Konungen därom förordna; och skall i ty fall vad om utmätningsman gäller tillämpas å sådant biträde.*

9) Införsel må ej beviljas i sjukpenning eller annan dagersättning, som utgår på grund av sjukdom eller olycksfall eller av annan sådan anledning.

8) Införsel må ej beviljas i sjukpenning eller annan dagersättning, som utgår på grund av sjukdom eller olycksfall eller av annan sådan anledning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 och 18 §§ lagen den 12 maj 1955 (nr 235) med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m

Häri genom förordnas, att 2 och 18 §§ lagen den 12 maj 1955 med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m. skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Auktion skall förrättas av överexekutor eller, där auktion å landet skall hållas annorstädes än å landskansli, av den som överexekutor för ändamålet till förrättningsman särskilt förordnar.

Auktion skall förrättas av överexekutor.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

18 §.

Angående klagan över *utmätningmans* eller överexekutors åtgärd vid auktion eller i fråga om fördelning av köpeskilling eller av medel, som eljest finnas att redovisa, gälle vad i sådant hänseende är i utsökningslagen stadgat beträffande försäljning av fast egendom.

Angående klagan över överexekutors åtgärd vid auktion eller i fråga om fördelning av köpeskilling eller av medel, som eljest finnas att redovisa, gäller vad i sådant hänseende är i utsökningslagen stadgat beträffande fast egendom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Vad i 18 § i dess äldre lydelse stadgas skall alltjämt tillämpas, när någon vill klaga över åtgärd som vidtagits före denna lags ikraftträdande.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1964.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, fråga om *vissa ändringar i utsökningslagen m. m.* samt anför därvid följande.

Inom lagberedningen pågår för närvarande arbete med revidering av utsökningslagen (UL). I avvaktan på en mera genomgripande omarbetning av utsökningslagstiftningen avlämnade beredningen den 22 april 1963 ett delbetänkande — Utsökningsrätt II (SOU 1963: 28) — med förslag till ny lagstiftning om lagsökning och betalningsföreläggande samt om överexekutor och utmättningsmän m. m. Betänkandet är undertecknat av justitierådet Gösta Walin, ordförande, samt hovrättsråden Ulf Lundvik och I. Ulveson, ledamöter.¹

Beredningen framhåller att arbetet på reformering av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet har aktualiserat överväganden, om och i vad mån mål som avses i gällande lagsökningslag lämpligen bör flyttas till utmättningsman. En sådan åtgärd inverkar på de organisatoriska spörsmål som är under behandling. Ståndpunkt i saken anses därför böra tagas, innan organisationen fixeras. Därjämte påpekar beredningen att vid det nordiska samarbetet på exekutionsrättens område har upptagits till övervägande fråga om omedelbar verkställighet av fordran på grund av skuldebrev. Detta spörsmål hör enligt beredningens mening nära samman med lagstiftningen om lagsökning och betalningsföreläggande och kan i sin mån även

¹ Lagberedningen har samrått med sin rådgivande nämnd, i vilken ingår riksombudsmannen J. Adolfsson, ledamoten av riksdagens andra kammare, lantbrukaren L. D. Cassel, bitr. direktören i Svenska arbetsgivareföreningen E. L. W. Forstadius, ledamoten av riksdagens första kammare, juristen i Tjänstemännens centralorganisation J. L. Geijer, juristen i Landsorganisationen i Sverige S. Gustafsson, ledamoten av riksdagens andra kammare, lantbrukaren G. R. Johansson i Dockered, advokaten U. N. Kihlman samt ledamoten av riksdagens första kammare, journalisten Lisa Mattson. Beredningen har vidare samrått med arbetsdomstolens förutvarande ordförande, numera avlidne justitierådet G. Dahlman. I arbetet har deltagit följande experter hos beredningen, nämligen förste stadsfogden, friherre J. O. Beck-Friis, byråchefen E. B. A. Ehnбом, stadsfogden N. O. Frykholm, landsfiskalen A. Gustafson och professorn L. T. Welamson.

inverka på organisationen av utsökningsväsendet. Behandlingen av dessa frågor har föranlett beredningen att i *avdelning 1* av betänkandet bl. a. föreslå, att handläggningen av ansökningar om betalningsföreläggande överflyttas från allmän domstol till utmätningsman. I samband härmed har förordats att möjligheten att söka betalningsföreläggande vidgas till att omfatta dels, med begränsade undantag, fordringar som grundas på skriftligt fordringsbevis, dels vissa skadestånd. Nämnade avdelning innefattar förslag till en särskild lagsökningslag och en särskild lag om betalningsföreläggande.

Vidare har beredningen i *avdelning 2* av betänkandet föreslagit bl. a. sådana ändringar i UL, som omedelbart erfordras på grund av det beslutade förstatligandet av exekutionsväsendet den 1 januari 1965. Det planerade förstatligandet av domstolsväsendet medför också att UL behöver ändras i vissa stycken. Beredningen har i detta sammanhang tagit upp jämväl dessa frågor. De ändringar, som föreslås med tanke på att städernas domstolsväsende kan komma att förstatligas, är så avfattade att förslaget kan genomföras, oavsett om detta förstatligande sker samtidigt eller senare.

Utlåtanden över betänkandet har efter remiss den 27 maj 1963 avgivits av rikets hovrätter, arbetsdomstolens ordförande (anmodad att yttra sig endast över avdelning 1), statskontoret, riksrevisionsverket, rådhusrätterna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping, överståthållarämbetet och alla länsstyrelser, överexekutorerna i samtliga magistratsstäder och i Karlshamn, Lysekil, Strömstad, Ulricehamn, Skövde och Hudiksvall (anmodade att yttra sig blott över avdelning 2), besvärssakkunniga, domstolskommittén samt polisberedningen. Vid utlåtandena har fogats ett stort antal yttranden från olika myndigheter och organisationer.

Tillfälle att avge yttrande över betänkandet har beretts Sveriges advokatsamfund, Föreningarna Sveriges häradshövdingar, Sveriges stadsdomare, Sveriges stadsfogdar, Sveriges landsfiskaler och Sveriges rättshjälpsjurister, Föreningen mellan ombudsmännen hos Sveriges landshypoteksinstitution, Svenska exekutionsmännens riksförbund, Landsorganisationen i Sverige, Svenska arbetsgivareföreningen, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges akademikers centralorganisation, Statstjänstemännens riksförbund, Stockholms handelskammare, Skånes handelskammare, Sveriges köpmannaförbund, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund (numera Svenska kommunförbundet) samt Sveriges jordbrukskasseförbund. Yttranden har avgivits av alla utom Statstjänstemännens riksförbund.

Beträffande de av lagberedningen under avdelning 1 i betänkandet framlagda förslagen om lagsökning och betalningsföreläggande har vid remissbehandlingen framförts erinringar och synpunkter, som kan motivera för-

nyade överväganden av hithörande problem. Med hänsyn härtill och då en lösning av de berörda frågorna utan större olägenheter kan anstå, finner jag mig icke böra upptaga dem till behandling i detta sammanhang.

Jag anhåller att nu få upptaga de av lagberedningen i avdelning 2 behandlade spörsmålen. I samband härmed vill jag erinra om att Kungl. Maj:t förut denna dag på min hemställen beslutat remiss till lagrådet av lagförslag rörande förstatligande av rådhusrätterna den 1 januari 1965. Till grund för dessa förslag ligger ett av domstolskommittén den 1 oktober 1963 dagtecknat betänkande (SOU 1963: 56). Vidare bör nämnas att polisberedningen avgivit ett den 31 augusti 1963 dagtecknat betänkande (nr 9; stencilerat) med förslag rörande exekutionsväsendets blivande organisation och att, enligt vad jag inhämtat, chefen för inrikesdepartementet denna dag ämnar bl. a. på grundval av detta betänkande framlägga förslag angående exekutionsväsendet.

I. Allmänt

Myndigheterna inom utskökningsväsendet. Enligt UL finnes två exekutiva myndigheter: överexekutor och utmättningsman. Besvärinstanser är överexekutor, hovrätt och högsta domstolen.

Utskökningsmål upptages och prövas i princip av överexekutor (1 §). På landet (landskommuner, municipalsamhällen och köpingar) och i det stora flertalet städer utan magistrat är länsstyrelsen överexekutor. Övriga städer utan magistrat har särskild av Kungl. Maj:t förordnad överexekutor; till uppdrag som sådan överexekutor anlitas regelmässigt kommunalborgmästare eller häradshövding. I stad med magistrat är — fränsett Stockholm, där överståthållarämbetet är överexekutor — magistraten eller, då Kungl. Maj:t så förordnar, viss ledamot av magistraten överexekutor. Numera förekommer det sällan att magistraten som sådan fungerar såsom överexekutor.

Utmättningsman är på landet landsfiskalen (2 § 1 mom.). Jämväl i stad utan magistrat är landsfiskalen i allmänhet utmättningsman; i en del städer utan magistrat är dock stadsfogde utmättningsman. Stadsfogde är utmättningsman i stad med magistrat. Erfordras mer än en stadsfogde, bestämmer Kungl. Maj:t antalet och arbetsfördelningen mellan dem.

Det åligger utmättningsman att, efter vad som sägs i UL, fullgöra vad överexekutor förordnar, verkställa dom och i vissa fall utan föreskrift av annan myndighet förrätta utmätning (2 § 2 mom.).

Utmättningsman är således verkställande myndighet. Vid verkställighetsåtgärderna äger han med vissa begränsningar anlita underställda befattningshavare, nämligen domsverkställare och exekutionsbiträden. Domsverkställare, som finnes endast i vissa städer med stadsfogde, biträder med

exekution i enskilda mål, t. ex. med verkställighets- och handräkningsåtgärder enligt UL. Exekutionsbiträde har huvudsakligen att syssla med indrivning av skatter och böter, d. v. s. allmänna ärenden.

För behörighet till stadsfogdetjänst fordras enligt särskild förordning att vederbörande antingen har avlagt juris kandidatexamen eller att han meriterat sig på visst annat sätt. Flertalet stadsfogdar har avlagt juris kandidatexamen, och för somliga städer har föreskrivits krav på dylik examen. För behörighet att erhålla tjänst som landsfiskal kräves distriktåklagarexamen eller juris kandidatexamen jämte viss ytterligare utbildning.

Lagberedningens förslag har, såsom framgått, främst föranletts av statsmakternas beslut att exekutionsväsendet skall helt förstatligas den 1 januari 1965. Den närmare utformningen av det förstatligade exekutionsväsendets organisation har övervägts av polisberedningen. Vid tiden för avgivandet av lagberedningens betänkande förelåg emellertid ej något slutgiltigt organisationsförslag från polisberedningen. Det har därför varit nödvändigt för lagberedningen att — efter samråd med polisberedningen — göra vissa antaganden rörande organisationens blivande gestaltning. Ej heller har domstolskommitténs betänkande om rådhusrätternas förstatligande varit tillgängligt för lagberedningen; även med domstolskommittén har dock samråd ägt rum. I nu berörda hänseenden yttrar lagberedningen följande.

Ännu kan icke i detalj angivas vad polisberedningen kommer att föreslå i fråga om organisationen av exekutionsväsendet. Ej heller kan det sägas, hur domstolsorganisationen i städerna skall gestaltas. Det är emellertid genom riksdagens beslut om huvudmannaskapet för polisväsendet m. m. fastslaget, att exekutionsväsendet skall helt förstatligas. Härav lär följande, att även överexekutorsuppgifterna, så länge överexekutor finns kvar, måste omhänderväras av statliga organ även för städernas del. Huvudlinjerna för exekutionsväsendet torde i övrigt vara klara, och det lär därför ej möta hinder att förbereda reformerna genom utarbetande av förslag om de ändringar i UL som nyss nämnts. De nya lagbestämmelserna bör ej gå mera i detalj än att de frågor som i polisberedningen ännu står öppna för diskussion kan regleras i administrativ ordning.

Vid sin behandling av spörsmålen angående lagsökning och betalningsföreläggande i betänkandets avdelning 1 har lagberedningen gjort en del allmänna uttalanden på den organisatoriska planet av intresse i detta sammanhang. Beträffande det framtida exekutionsväsendet kan man enligt beredningen sålunda utgå från att det kommer att genom det pågående reformarbetet helt eller så gott som helt skiljas från polis- och åklagarsväsendet. Kronofogdar med stora distrikt, ungefär motsvarande domkretsarna, kommer att bli utmätningsmän. De förutsättes ha avlagt juris kandidatexamen. Även domkretsindelningen är under omprövning, och man

vet ej hur dessa båda organisatoriska frågor kommer att samordnas. I allt fall räknar beredningen med att kronofogdarnas distrikt kommer att vara ungefär lika stora som våra domsagor och att man skall sträva efter att så snart som möjligt uppnå full konformitet.

Beredningen berör även frågan, hur exekutionsväsendet i organisatoriskt hänseende bör stå i förhållande till domstolarna. I tidigare sammanhang har man, påpekar beredningen, ofta utgått från att exekutionen hörde så nära samman med rättskipningen, att den borde anförtros domstolarna. Beredningen har vid sina överläggningar med polisberedningen som sin mening uttalat att exekutionsväsendet icke bör direkt inlemmas i de allmänna underrätternas organisation. Prövningen av olösta rättsliga frågor, som kan uppkomma i samband med verkställigheten, bör visserligen kunna uppdragas åt domstol. Själva bedrivandet av det exekutiva arbetet — organisationen av och ansvaret för detta — bör emellertid enligt lagberedningens uppfattning ankomma på andra organ.

Enligt vad lagberedningen framhåller har önskemål om att domstolarna skulle svara för exekutionsväsendet veterligen ej framförts från något håll i samband med polisreformen. Beredningen anser sig därför kunna utgå från att de blivande kronofogdarna i rent organisatoriskt hänseende blir fristående från domstolsväsendet. Därmed är naturligtvis ej sagt att de icke skall anses höra till rättsväsendet, ej heller att talan mot deras beslut skall föras hos administrativ myndighet. Beredningen säger sig ämna framtiden föreslå att talan i exekutiva mål må fullföljas från kronofogden till domstol (företrädesvis direkt till hovrätt). En sådan ändring torde förutsätta att det icke finnes någon överexekutor. Med de kvalifikationer som kronofogdarna skulle besitta, när organisationen är genomförd, och i betraktande av den tänkta storleken av deras distrikt kan något behov av överexekutor svårligen kvarstå på längre sikt. Beredningen har därför tänkt sig att överexekutorsinstitutionen skall avskaffas efter en kortare övergångstid. Till stöd för att ej låta det ske omedelbart kan enligt beredningen anföras att man kanske icke kan räkna med att kronofogdar från början kommer att fylla de uppställda kompetenskraven. Avskaffandet av överexekutor kräver dessutom genomgripande lagändringar. Åtgärden föranleder även överväganden, hur man bör förfara med förrättandet av **exekutiva försäljningar** av fast egendom. Beredningen har tänkt sig att dessa förrättningar företrädesvis skulle omhändertas av kronofogden i länets residensstad. Motsvarande gäller vissa andra speciella förrättningar. Vidare har beredningen förutsatt att kronofogden i residensstaden skulle kunna vara föredragande hos länsstyrelsen i vissa ärenden, som står exekutionsväsendet nära. Avskaffandet av överexekutorsinstitutionen bör enligt beredningens mening av anförda skäl anstå till dess arbetet på översyn av UL avslutats.

I ett inledande allmänt avsnitt i avdelning 2 av betänkandet erinrar

lagberedningen om att dess uppgift nu närmast är att anpassa UL till polisberedningens förslag, enligt vilka exekutionsväsendet huvudsakligen skall vila på kronofogdar med biträden och landet skall indelas i ett antal kronofogdedistrikt. Någon allmän modernisering av UL kan ej åstadkommas inom den begränsade tidrymd som står till förfogande, innan den nya polis-, åklagar- och utmätningsorganisationen skall vara genomförd, säger lagberedningen. Man måste därför i stort sett utgå från ULs nuvarande ordning, och beredningen har inskränkt sig till en omarbetning av 1 kap. UL och därutöver i huvudsak allenast nödvändiga följdändringar. En grundläggande fråga har enligt beredningen varit, hur det i den föreliggande situationen bör förfaras i fråga om överexekutor. I sitt utlåtande över stadsdomstolsutredningens betänkande om underrätterna (SOU 1961: 6) har beredningen bestämt avvisat tanken att uppdelas överexekutorsuppgifterna på länsstyrelserna och underrätterna så som utredningen föreslog. Beredningen vidhåller denna ståndpunkt.

Enligt lagberedningens uppfattning kan det ej heller bli fråga om att i förevarande sammanhang helt avskaffa överexekutorsinstitutionen eller att överflytta alla överexekutors uppgifter på underrätterna.

Med denna utgångspunkt förordar beredningen att överståthållarämbetet och länsstyrelserna tills vidare blir överexekutorer, i den mån ej särskilt undantag göres. För detta ändamål erfordras icke några större organisatoriska förändringar. Hos överståthållarämbetet och länsstyrelserna finnes redan personal som handhar överexekutors göromål. I städer med magistrat finnes också personal, som är van att syssla därmed. Det blir en lämplighetsfråga att bestämma, på vilka platser man bör behålla särskild överexekutor. Det får emellertid iakttagas, anmärker beredningen, att överexekutors distrikt måste omfatta minst ett kronofogdedistrikt. Med hänsyn härtill kan man enligt beredningens mening knappast räkna med att särskild överexekutor utses på mer än ett fåtal orter. Härav kan föräntas att en viss förstärkning blir nödvändig i fråga om den personal, som hos länsstyrelserna sysslar med överexekutors göromål. Den ökning av arbetsbördan, som för länsstyrelsernas del skulle kunna följa av att antalet överexekutorer vid sidan av dem minskas, kan motverkas genom att länsstyrelserna får möjlighet att förordna därtill lämpade befattningshavare att för särskilda förrättningar vara överexekutor. Beredningen åsyftar främst försäljning av fast egendom liksom försäljning av fartyg eller luftfartyg, när sådan någon gång förekommer. För detta ändamål bör kunna anlitas förutvarande magistratsledamöter som sysslat därmed eller kronofogdar som anses kompetenta därför. Beredningen framhåller redan i detta sammanhang att den som skall förordnas för uppgiften bör handla såsom överexekutor och att det sålunda icke, som nu ibland sker enligt UL, skall förekomma en delegation som medför att ärendet förlägges till en lägre instans.

Beredningen föreslår därjämte en del ändringar i gällande bestämmelser

om kungörande av exekutiv auktion och om förfarandet vid dylik försäljning.

Yttrandena. Lagberedningens förslag till ändringar i UL har i sina huvuddrag tillstyrkts eller lämnats utan erinran i det stora flertalet yttranden. Även de enskilda punkterna av förslaget har i allmänhet godtagits i sak. Remissinstanserna grundar sina ställningstaganden på förutsättningen att lagberedningen senare kommer att föreslå mera genomgripande och slutgiltiga ändringar i UL.

Hovrätten för Västra Sverige påpekar att flertalet av de föreslagna lagändringarna har föranletts av sådana förändringar i exekutionsväsendets organisation, som redan har beslutats av statsmakterna. Bedömningen av förslagets innebörd försvåras av bristen på överblick, hur organisationen på längre sikt kommer att gestalta sig, och särskilt osäkerheten om vilket organ som kommer att ersätta överexekutorsämbetet. I allmänhet synes emellertid enligt hovrättens mening ingen erinran kunna göras mot det sätt varpå ULs regler anpassats till polisreformen. Även de övriga jämkningar i lagens bestämmelser som upptagits i betänkandet framstår för hovrätten såsom välmotiverade.

I *polisberedningens* yttrande anföres:

Som lagberedningen angivit är det en förutsättning för att polisberedningens arbete med exekutionsväsendets organisatoriska reformering skall kunna genomföras den 1 januari 1965, att de frågor som behandlas i detta avsnitt nu löses. Polisberedningen är enligt sina direktiv ålagd ett nära samarbete med lagberedningen och har fortlöpande hållits underrättad om utredningen av ifrågavarande spörsmål. De förslag som nu lagts fram har tillkommit i samförstånd med polisberedningen, som helt ansluter sig till principerna i de motiv lagberedningen anför för föreslagna förändringar.

Lagberedningen har framhållit, att någon allmän modernisering av utsökningsslagen icke kunnat åstadkommas inom den begränsade tid, som stått till buds, och att förslagen inskränkts till de ändringar, som omedelbart erfordras på grund av exekutionsväsendets förstatligande. Exekutionsväsendets nydaning är genomgripande och många frågor står ännu olösta. Även om utsökningsslagens första kapitel framstår som föråldrat och icke avspeglar de faktiska förhållandena är det också enligt polisberedningens uppfattning lämpligt att genom några smärre jämkningar i lagen nu bereda möjlighet för reformen och att övriga ändringar anstår tills verkningarna av reformen kan överblickas bättre.

Länstyrelsen i Stockholms län — som säger sig i förevarande sammanhang icke ha anledning att gå in på frågan, huruvida överexekutorsinstitutionen bör bibehållas eller avskaffas — finner angeläget att understryka betydelsen av att pågående partiellt reformarbete icke bedrivs så, att den framtida lösningen av nämnda fråga i förväg bindes i ena eller andra riktningen. Enligt *länstyrelsen i Östergötlands län* är de föreslagna ändring-

arna av UL under förhandenvarande omständigheter visserligen väl motiverade, men länsstyrelsen vill ändå framhålla det otillfredsställande som ligger i att lagkomplex omarbetas styckvis tid efter annan för att tills vidare gälla provisoriskt. *Länsstyrelsen i Hallands län* anser det vara angeläget att det av lagberedningen förordade provisoriet icke blir för långvarigt, då det uppenbarligen är behäftat med brister. Det framhålles att ett system, där kronofogden kan vara ömsom utmättningsman och ömsom överexekutor, kan medföra formella svårigheter vid fullföljd av talan.

Förslaget att överexekutorsinstitutionen skall behållas under en övergångstid samt att överståthållarämbetet och länsstyrelserna därunder skall, i den mån ej särskilda undantag göres, vara överexekutorer såväl för stad som för landet har praktiskt taget genomgående tillstyrkts eller lämnats utan invändningar. Bl. a. finner *överexekutor i Västerås* det vara från alla synpunkter lämpligast att länsstyrelserna i avbidan på en ny UL blir överexekutorer även i de städer, som nu har egen överexekutor. En uppdelning av överexekutorsuppgifterna på flera händer skulle med all sannolikhet skapa förvirring. Enligt *överexekutor i Umeå* måste en koncentration av överexekutorsärendena till länsstyrelserna hälsas med tillfredsställelse från arbetssynpunkt. Denna ordning främjar kravet på likformig bedömning av ärendena och därmed kravet på rättssäkerhet. Även *Tjänstemännens centralorganisation* framhåller att den föreslagna ordningen är lämplig och ägnad att inom länen skapa enhetlig rättstillämpning.

I några få remissyttranden möter gensagor mot förslaget i förevarande del. *Rådhusrätten i Norrköping* kan icke finna att tillräckligt bärande skäl förebragts för att länsstyrelsen under en övergångstid, innan överexekutorsinstitutionen avskaffas, skall vara överexekutor för hela länet. Så länge magistraterna ännu består synes ingen saklig anledning föreligga att vidtaga någon ändring. Och jämväl därefter fram till den tidpunkt, då överexekutorsinstitutionen må komma att avskaffas, torde enligt rådhusrättens mening överexekutorsgöromålen med fördel kunna handläggas av de befattningshavare vid rådhusrätterna, som nu handhar dem och som regelmässigt besitter stor vana och erfarenhet. Samma ståndpunkt intager *överexekutor i Norrköping*. *T. f. förste stadsfogden i Göteborg* anser förslaget vara en nödlösning, framtvingad av att man forcerat frågan om exekutionsväsendets förstatligande. Med hänsyn till att överexekutorsorganisationen torde slopas efter en övergångstid bör enligt stadsfogdens mening så små förändringar som möjligt göras i den nuvarande ordningen. Därför bör i varje stad, som skall utgöra centralort för kronofogdedistrikt och i vilken rådhusrätt finnes, ledamot av rådhusrätten utses till särskild överexekutor för det distriktet. Härigenom skulle, säger stadsfogden, den stora erfarenhet av exekutionsrättsliga spörsmål som nu finnes hos rådhusrätternas personal kunna utnyttjas; därtill kommer att många av utsökningsmålen innehåller sådana civilrättsliga problem, som domstolsjuristerna har särskilt stor er-

farenhet av. *Överexekutor i Hälsingborg* påpekar i sitt yttrande att förslaget i första hand är avsett att gälla endast under en övergångstid i avvaktan på ny UL och att lagberedningen nu icke velat taga slutlig ställning till frågan om överexekutorsinstitutionen för framtiden. Redan detta visar enligt yttrandet att förslaget är ägnat att inge vissa betänkligheter; riktigare vore att man, i avsaknad av bestämd målsättning för framtiden, ändrade så litet som möjlig för övergångstiden. Sammanfattningsvis bör enligt yttrandet överexekutorsuppgifterna i princip ankomma på allmän underrätt, vilket alltså i magistratsstäderna innebär att nuvarande ordning bibehålles, blott med en namnändring. I varje fall bör möjligheten av en sådan lösning alltjämt hållas öppen. Undantag bör dock göras för förmanskapet över utmätningsmännen, vilket bör ankomma på länsstyrelse.

I ett flertal yttranden betonas vikten och nödvändigheten av att länsstyrelserna med hänsyn till den väntade arbetsökningen förses med tillräcklig personal. Jämväl andra frågor på personalplanet beröres. *Länsstyrelsen i Stockholms län* framhåller att förslagets genomförande för de flesta länsstyrelser torde komma att medföra en väsentlig ökning av den redan nu dryga arbetsbelastningen inom överexekutorsdetaljen. Detta blir särskilt fallet, om och i den mån den föreslagna möjligheten att utse särskild överexekutor för viss del av län icke kan utnyttjas. På grund härav och icke minst med hänsyn till överexekutorsärendenas i allmänhet speciella natur, som nödvändiggör särskild snabbhet i förfarandet, utgör erforderlig personalförstärkning en nödvändig förutsättning för förslagets genomförande, säger länsstyrelsen. Liknande synpunkter framföres bl. a. av *länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Västmanlands* samt *Norrbottnens län* ävensom *Sveriges akademikers centralorganisation*. I yttrandet från *länsstyrelsen i Uppsala län* sägs att den förordade omorganisationen visserligen kommer att medföra en ökning i arbetsbördan för den personal hos länsstyrelserna, som sysslar med överexekutorsärenden, och att härav måhända kommer att följa vissa personalproblem. Den enligt förslaget föreliggande möjligheten för länsstyrelserna att för särskilda fall förordna lämplig person att vara överexekutor kommer enligt länsstyrelsens mening dock att innebära viss lättnad i nämnda personals arbetsbörda.

Svenska exekutionsmännens riksförbund understryker angelägenheten av att den nya organisationen av exekutionsväsendet icke från början blir underbemannad till förfång för organisationens effektivitet. Särskilt i städerna och i andra tätorter är arbetsbördan för befattningshavare inom exekutionsväsendet redan för närvarande mycket betydande. *Tjänstemännens centralorganisation* uttalar att ett genomförande av lagberedningens reformförslag beträffande utsökningsrätten medför, att ett flertal olika personalorganisatoriska frågor måste lösas i god tid före år 1965.

Landsorganisationen framhåller att man bör ordna en för de olika exekutionstjänstemännen riktig utbildning, som motsvarar tidens krav. De bör

bl. a. vara väl orienterade om allmänna sociala hjälpåtgärder till undvikande av konflikter mellan å ena sidan statens och enskildas krav på betalning och å andra sidan statens, kommuners och andra organs strävan att hjälpa personer som kommit i ekonomiska svårigheter. Samma synpunkter återkommer i yttrandena från *Tjänstemännens centralorganisation* och *stadsfogden i Luleå*.

Ett par yttranden berör vissa kompetensfrågor. *Överexekutor i Skövde* anmärker sålunda att den föreslagna centraliseringen innebär vissa nackdelar ur allmänhetens synvinkel. För att motverka dessa borde det övervägas, huruvida icke vissa mål och ärenden av rutinkaraktär i detta sammanhang skulle kunna överflyttas till kronofogdarna. Överexekutor syftar då närmast på nedsättning av penningar i allmänt förvar enligt lagen den 24 mars 1927 och nedsättning av hyra enligt 3 kap. 22 § nyttjanderättslagen; därjämte borde ansökningar om vräkning jämlikt 192 § UL kunna handläggas av kronofogdarna i de ganska vanliga fall, då ansökan grundar sig på nyttjanderättens förverkande till följd av att arrende eller hyra icke erlagts och ansökan icke bestrides av arrendator eller hyresgäst. Enligt *landsfiskalen i Avesta distrikt* bör vid reformens genomförande uppdragas åt kronofogdarna att omhänderha den försäljning av fast egendom och fartyg, som enligt förslaget till en början skall ankomma på överexekutor.

Departementschefen. Sedan några år tillbaka pågår inom lagberedningen arbete med en fullständig översyn av den i många hänseenden föråldrade lagstiftningen på utsökningsrättens område. Detta arbete har redan lett till ett antal nyligen genomförda delreformer. I avvaktan på det slutliga resultatet av översynen har lagberedningen framlagt betänkande med förslag till ytterligare reformer av partiell natur inom utsökningsrätten. Dessa avser huvudsakligen organisatoriska frågor och är betingade främst av statsmakternas beslut att exekutionsväsendet i sin helhet skall förstatligas den 1 januari 1965. Även det planerade förstatligandet av rådhusrätterna, vilket medför bl. a. att magistraterna försvinner, har föranlett beredningen att förorda omedelbara ändringar i UL. Enligt förslag som denna dag remitterats till lagrådet för granskning avses rådhusrätterna skola förstatligas vid samma tidpunkt som exekutionsväsendet. Det må emellertid framhållas att de ändringar, som beredningen föreslagit med tanke på förstatligandet av städernas domstolsväsen, är så avfattade att de kan genomföras oavsett om detta förstatligande sker samtidigt med exekutionsväsendet eller först senare.

Lagberedningen framhåller i betänkandet att överexekutorsinstitutionen enligt beredningens mening bör avskaffas i samband med den fullständiga revisionen av UL men att den bör bibehållas tills vidare. Det framlagda förslaget innebär att länsstyrelserna under övergångstiden blir överexekutorer såväl för stad som för landet. Kungl. Maj:t skall dock kunna förordna sär-

skild överexekutor för viss del av län. Vidare får länsstyrelsen rätt att för vissa förrättningar, t. ex. försäljning av fast egendom och fartyg, förordna lämpliga personer att vara överexekutorer. Enligt förslaget är kronofogde utmättningsman med överexekutor som instans närmast över honom. Dessutom föreslås jämkningar i reglerna om kungörande av exekutiv auktion och om förfarandet i övrigt vid sådan försäljning.

De av lagberedningen föreslagna reformerna hänger nära samman med frågan om hur utsokningsväsendet i det hela kommer att gestalta sig efter förstatligandet. Hithörande spörsmål har utretts av polisberedningen. På grundval av dess arbete ämnar chefen för inrikesdepartementet denna dag framlägga förslag till ny organisation av exekutionsväsendet. Enligt vad jag inhämtat kommer förslaget att i korta drag innehålla följande.

Exekutionsverksamheten skiljes helt från polis- och åklagarväsendet. Antalet exekutionsdistrikt minskas från nuvarande 379 till 81. Distrikten benämnas kronofogdedistrikt. Inom varje distrikt koncentreras verksamheten till en centralort. Utanför denna finnes i regel ett antal stationeringsorter för exekutionspersonal. Varje distrikt förestås av en kronofogde. För kronofogdetjänst kräves juris kandidatexamen och tingsutbildning, med dispensmöjlighet för dem som är utmättningsmän och icke har denna utbildning samt dem som har behörighet för landsfiskalstjänst. I ett och samma kronofogdedistrikt kan finnas flera kronofogdar och även en eller flera biträdande kronofogdar. Dessutom skall i erforderlig omfattning finnas icke rättsbildad exekutionspersonal: kronokommissarier, förste kronoassistenter, kronoassistenter m. fl. Fördelningen av exekutiva göromål mellan kronofogde och honom underställd personal sker genom att kronofogden sätter annan befattningshavare i sitt ställe. Möjligheten att delegera till exekutionspersonalen skall gälla för hela riket och utvidgas dessutom till att omfatta uppdrag i såväl enskilda som allmänna mål. Särskilda utbildningskurser för exekutionspersonal kommer att anordnas i syfte att göra personalen skickad att handha sina uppgifter enligt den nya organisationen.

Hur den helt förstatligade domstolsorganisationen kommer att utformas synes icke ha något omedelbart intresse i förevarande sammanhang.

Lagberedningens förslag har i sina huvuddrag blivit positivt bemött av remissinstanserna. Sålunda har dessa nästan genomgående godtagit förslaget att överexekutorsinstitutionen skall finnas kvar under en övergångstid och att länsstyrelserna därvid skall — med möjligheter till vissa undantag — vara överexekutorer i hela landet. Jämväl de enskilda bestämmelserna i övrigt har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan invändningar.

Även för egen del kan jag i allt väsentligt biträda vad lagberedningen föreslagit. Enligt mitt bedömande banar det framlagda förslaget på ett praktiskt och ändamålsenligt sätt väg för det avsedda förstatligandet av utsoknings- och domstolsväsendet. I rådande läge synes det vara lämpligt och närmast ofrånkomligt att tills vidare behålla överexekutorsinstitutionen.

Likaså är det naturligt att uppgiften som överexekutor i princip anförtros åt länsstyrelserna även såvitt gäller magistratsstäderna. Länsstyrelserna fungerar redan nu som överexekutorer för stora delar av riket och är således väl förtrogna med ifrågavarande sysslor. Spörsmålet om överexekutorsinstitutionens vara eller icke vara på längre sikt påkallar ej ställningstagande i detta sammanhang. Här må endast konstateras att lagberedningens förslag ej binder framtida lösningar i fråga om överexekutorsuppgifterna i vare sig den ena eller den andra riktningen.

Såsom påpekats under remissbehandlingen kan den föreslagna lagstiftningen antagas medföra ökad arbetsbelastning och därmed ökat personalbehov för länsstyrelserna. Möjligheten för dessa att förordna överexekutor för viss förrättning är dock ägnad att motverka en stegring av arbetsbördan.

I några remissyttranden har berörts organisations- och personalfrågor, som angår utmätningsmännens verksamhet. Dyliga spörsmål jämte åtskilliga andra frågor inom området för administrativ reglering kommer att anmälas av chefen för inrikesdepartementet.

De av beredningen föreslagna reglerna om kungörande av exekutiv auktion är ej påkallade av exekutions- och domstolsväsendets förstatligande. I likhet med remissorganen anser jag det dock vara lämpligt att i förevarande sammanhang upptaga dessa frågor av begränsad räckvidd. Andra ändringar i lagstiftningen inom utsökningsrätten, vilka kan framstå som motiverade i och för sig, torde så långt möjligt böra anstå i avbidan på att den samlade översynen inom beredningen slutförts. Även de nu föreslagna bestämmelserna, som till stor del har karaktären av provisorium, kan då behöva jämkas.

Jag övergår härefter till en närmare behandling av de av beredningen framlagda lagförslagen.

II. De särskilda lagförslagen

Förslaget till lag om ändring i utsökningslagen

1 §.

Gällande rätt. För de exekutiva myndigheterna har redogjorts i det föregående.

I 90, 97 och 98 §§ UL ges föreskrifter bl. a. om vilken utsökningsmyndighet — överexekutor eller utmätningsman — som har att förrätta exekutiv auktion på registrerat, sjögående fartyg (90 § 3 och 4 mom.) och på fast egendom (97 och 98 §§). Fartygsauktion, varom här är fråga, förrättas i stad med stadsfogde av denne och eljest av överexekutor (jfr 4 § och 85 § 1 mom.). Exekutiv fastighetsförsäljning ombesörjes såväl på landet som i stad av överexekutor. För landet och stad, som i ULs mening räknas till landet, är emellertid särskilda bestämmelser meddelade för det fall, att auktionen skall hållas på annat ställe än landskansliet. I sådant fall skall nämligen överexekutor förordna särskild förrättningsman att hålla auktionen. Enligt 3 § 2 mom. är den särskilt förordnade förrättningsmannen att anse som utmätningsman. Detta innebär att klagan över auktion, som förrättningsmannen har hållit, skall föras hos överexekutor. Särskild auktionsförrättare förordnas också då auktion på utmätt luftfartyg eller på utmätta, intecknade reservdelar till luftfartyg — vilka förrättningar enligt huvudregeln handhas av överexekutor — skall hållas utanför landskansliet (2 § i 1955 års lag med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m.).

Lagberedningen inleder sitt förslag — i huvudsaklig överensstämmelse med gällande lag — med stadgande att utsökningsmål upptages och prövas av överexekutor, där ej annat sägs. I enlighet med vad förut sagts bör länsstyrelse (KB) i regel vara överexekutor under den övergångstid, som denna institution enligt lagberedningens mening bör bibehållas. Stadgande härom upptages i 2 mom. av 1 §. Såsom en andra punkt anges att Kungl. Maj:t äger förordna särskild överexekutor för viss del av län. Härvid måste iakttagas att kronofogdedistrikt ej bör delas så att det med olika delar faller under olika överexekutorer. Då här endast är fråga om en övergångstid, bör enligt beredningens mening ordinarie tjänster ej inrättas för ändamålet. Frågan i vad mån särskild överexekutor bör förordnas blir beroende av bl. a. kronofogdedistriktens utformning. Vad angår ersättare för särskild överexekutor synes det beredningen böra tillkomma KB att förordna sådan, om ej annat är stadgat.

Ett skäl som enligt beredningen på sina håll kan väntas bli åberopat för att särskild överexekutor skall finnas är behovet av att få handräcknings-

mål snabbt behandlade (jfr 8 kap. UL). När den nu förefintliga möjligheten att förordna särskild överexekutor i stad utan magistrat infördes genom lag av den 17 juni 1932, framhöll föredragande departementschefen som motiv att det vid stads läggande under landsrätt kunde vara förenat med vissa nackdelar att låta länsstyrelsen bli överexekutor för staden. Olägenheterna härav kunde främst visa sig i fråga om handläggning av ärenden rörande kvarstad, skingringsförbud och andra handräckningsåtgärder, där det var av särskild vikt att överexekutor var lätt tillgänglig och snabbt kunde meddela beslut. Framför allt gjorde sig denna synpunkt gällande i fråga om sjöstäder, där fråga kunde uppkomma om kvarstad på fartyg. Med hänsyn härtill ansågs det önskvärt att möjlighet bereddes att i stad utan magistrat uppdraga utsokningsgöromålen åt särskild överexekutor för staden. Genom en lagändring år 1942 öppnades senare möjlighet att ha särskild överexekutor i stad utan magistrat, oaktat staden i utsokningshänseende förenades med landsfiskalsdistrikt; även i det sammanhanget hänvisades till förhållandena i stad med starkt utvecklad sjöfart. Enligt beredningens mening har dessa synpunkter icke längre någon större betydelse. Med nutida kommunikationer möter det ej svårighet att från de städer som kommer i fråga snabbt uppnå förbindelse med residensstaden. Vidare finnes ofta möjlighet att utverka kvarstad, skingringsförbud och annan handräckning hos domstolen i orten i samband med att talan väckes eller ansökan om lagsökning göres. Beredningen erinrar om att det på senare tid icke heller har varit brukligt att utse särskild överexekutor för stad som lagts under landsrätt; på ett par håll har särskild överexekutor indragits.

Med tanke särskilt på försäljning av fast egendom och fartyg samt vissa andra specialobjekt upptages i 3 mom. av 1 § stadgande att KB äger för särskild förrättning förordna därtill lämpad person att vara överexekutor. Möjligheten att meddela sådant förordnande bör enligt vad beredningen förordar ej vara inskränkt på annat sätt än som följer av att en fullt kompetent person måste utses. Förordnande bör kunna meddelas, förutom befattningshavare hos KB, jämväl dem som förut i egenskap av magistratsledamöter sysslat med försäljning av fast egendom m. m. samt kronofogde. Det bör i detta hänseende förfaras efter omständigheterna och förhållandena sådana de är i varje särskilt län. Vem som än förordnas bör han vid förrättningen handla i egenskap av överexekutor. Härav följer bl. a. att klagan över hans åtgärder skall föras direkt till hovrätt. Det sist sagda hindrar ej, anmärker beredningen, att KB bör följa de särskilt förordnades sätt att handha uppgiften. I en senare bestämmelse — 5 § — föreslår beredningen också att förordnande som KB meddelat skall kunna återkallas, när skäl är därtill.

Såvitt angår befattningshavare hos KB bör liksom nu, fortsätter beredningen, genom instruktion eller den av KB antagna arbetsordningen bestämmas, vem eller vilka tjänstemän som i allmänhet skall handlägga överexekutorsgöromål. Inom ramen för dessa föreskrifter kräves ej särskilt förord-

nande för den som innehar eller uppehåller tjänsten. Om KB i särskilt fall vill göra avvikelse däriifrån, skall däremot särskilt förordnande meddelas. Vad angår förutvarande ledamöter av magistrat bör övervägas, i vad mån det genom övergångsbestämmelser i samband med omorganisation av underätterna kan åläggas dem att mottaga förordnanden att verkställa särskilda exekutiva förrättningar. Beredningen har emellertid ansett sig ej ha anledning att taga ståndpunkt därtill. För kronofogdarnas del ligger det nära till hands att ålägga dem skyldighet att mottaga uppdrag av hithörande beskaffenhet; uppdragen hör ju till de typiska exekutiva uppgifterna. Enligt beredningens mening bör också dessa uppdrag framdeles, om överexekutor avskaffas, anförtros åt kronofogde, när denna nya institution hunnit anpassa sig till sina övriga uppgifter. Som beredningen i olika sammanhang uttalat kan det emellertid vara praktiskt ändamålsenligt att exekutiva försäljningar av fast egendom eller liknande i första hand koncentreras till en kronofogde i länet, nämligen den som finnes i residensstaden, med möjlighet att fördela dessa ärenden även på annan kronofogde som har förutsättningar att mottaga uppdragen. Vikarie bör finnas att tillgå, och det bör också tillses att nyrekryteringen av kunniga auktionsförrättare ej åsidosättes.

Beredningen framhåller vidare att det i 1 § av gällande lag stadgas att, om KB är överexekutor i stad utan magistrat, staden skall med avseende på vad i UL sägs räknas till landet. Är i sådan stad annan än KB överexekutor, må enligt stadgandet Kungl. Maj:t förordna att staden skall i vad angår utmätningsman och dennes verksamhet räknas till landet. Beredningen föreslår i det följande att skillnaden i UL mellan stad och landet utplånas och enhetliga bestämmelser införes. Kronofogdeinstitutionen blir i princip enhetlig för hela riket, och det finnes ej heller någon rationell indelningsgrund för olika bestämmelser mellan egentlig stadsbebyggelse och landsbygd.

Yttrandena. Förslaget i 2 mom. att Kungl. Maj:t skall äga förordna särskild överexekutor för viss del av län har i allmänhet godtagits av remissinstanserna. I anslutning till lagberedningens motiv till detta förslag yttrar *överexekutor i Södertälje* att den rättssökande allmänheten i stad utanför länsstyrelses kansliort ej ens med nutida kommunikationer kan få samma kontakt med länsstyrelsen som med lokal överexekutor. Genom personligt besök hos överexekutor kan i brådskande fall rättsförlust undvikas, då vederbörande kan få förklarat för sig vad han har att iakttaga eller hänvisas till biträde. Vidare sägs i yttrandet att det icke torde i och för sig böra befaras att särskild överexekutor skulle handlägga ärenden av svår beskaffenhet långsammare än länsstyrelse. Beträffande rutinärenden utvecklas vissa specialiteter i olika städer, varför rutinärenden på sina håll t.o.m. kan förväntas bli handlagda snabbare av särskild överexekutor i stad. I större städer utanför länsstyrelses kansliort kan enligt yttrandet sålunda, speciellt beträffande sjöstäder, övergångsvis finnas behov av

särskild överexekutor. Möjligheten att förordna särskild överexekutor i sjöstäderna framhålles jämväl av *överexekutor i Lysekil*. *Överexekutor i Utricehamn* påpekar också fördelarna från kommunikationssynpunkt med en decentralisering.

Från några håll har likväl gjorts vissa anmärkningar mot förslaget om särskild överexekutor. Sålunda anser *länsstyrelsen i Norrbottens län* att överexekutorsgöromålen lämpligen bör handhas av länsstyrelserna och att de icke bör kunna delas mellan flera överexekutorer i samma län. *Stadsfogden i Gävle* anmäler viss tveksamhet beträffande förslaget. Enligt stadsfogdens mening är det en fördel, om det för utmätningsmännen i varje län bara finnes en chefsmyndighet, som övervakar handläggningen av såväl skatteärenden som enskilda mål. *Överexekutor i Lund* finner något behov av särskild överexekutor knappast föreligga, i synnerhet som den föreslagna ordningen skall gälla endast under en övergångstid i avvaktan på en ny UL. Även *överexekutor i Kristinehamn* menar, under framhållande av våra dagars väl utvecklade och snabba kommunikationer, att behovet av särskild överexekutor är litet. Enligt *överexekutor i Malmö* synes det endast i undantagsfall finnas anledning att förordna särskild överexekutor för viss del av län, och det ifrågasättes om i sådana fall icke den särskilde överexekutorns verksamhetsområde bör vara större än en rådhusrätts domkrets. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anser att särskild överexekutors distrikt skall kunna omfatta även en del av kronofogdedistrikt.

Beträffande frågan, vem som lämpligen bör förordnas till särskild överexekutor för viss del av län, påpekar *överexekutor i Linköping* att lagberedningen uppenbarligen tänkt sig, att den magistratsledamot (rådman) som tidigare varit överexekutor skulle kunna få sådant förordnande; detta skulle vara av permanent karaktär och avse ett distrikt, omfattande minst ett kronofogdedistrikt. En dylik anordning kan enligt överexekutors mening på grund av praktiska skäl icke genomföras. Då distriktet icke längre skulle omfatta enbart »magistratsstaden» utan ett eller två kronofogdedistrikt, skulle arbetsbördan ökas så väsentligt att vederbörande rådhusrättsledamot icke skulle hinna med sina egentliga domaruppgifter.

Överexekutor i Eskilstuna framhåller att, med hänsyn till att särskild överexekutors distrikt förutsättes omfatta minst ett kronofogdedistrikt, ledamot av rådhusrätt ej synes kunna förordnas utan att särskild ersättning för uppdraget utgår.

Vad angår den föreslagna bestämmelsen i 2 mom. att ersättare för särskild överexekutor normalt skall förordnas av KB ifrågasätter *rådhusrätten, överexekutor och t. f. förste stadsfogden i Göteborg*, om det icke vore lämpligare att Kungl. Maj:t samtidigt med att särskild överexekutor förordnades också förordnade tillräckligt antal ersättare för denne; därigenom skulle man bl. a. vinna att ersättare fanns tillgänglig även vid tillfäl-

liga förfall. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* säger att med ifrågavarande ersättare och ersättare enligt förslaget 3 § 2 mom. tydligen avses bl. a. semestervikarier. Det synes länsstyrelsen ej överensstämma med vanligt språkbruk att använda termen »ersättare» om den som förordnas att under ordinarie befattningshavares ledighet uppehålla dennes tjänst. I dylikt fall torde den förordnade i allmänhet kallas »vikarie».

Det föreslagna stadgandet i 3 mom. att KB äger för särskild förrättning förordna lämplig person till överexekutor har så gott som över lag tillstyrkts eller lämnats utan erinran. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* ifrågasätter, om icke en förenkling skulle kunna uppnås genom att länsstyrelsen medgavs möjlighet att för viss tid förordna lämplig person att inom kommun vara överexekutor. *Överexekutor i Lysekil* betecknar lagberedningens förslag som välbetänkt. Enligt överexekutors mening bör ifrågavarande förordnanden till särskilda förrättningar meddelas icke enbart i fråga om enklare uppgifter utan även för mera invecklade och sällan förekommande fall, där det kan vara önskvärt att anlita en tjänsteman med rutin på det speciella området och sådan icke finnes att tillgå inom den egna länsstyrelsen. En samverkan mellan olika länsstyrelser bör ej vara utesluten. Enligt *överexekutor i Södertälje* synes de av beredningen anförda skälen för överexekutorsgöromålens överflyttning till länsstyrelserna, där de i hithörande frågor mest rutinerade tjänstemännen skulle finnas, tala för att som regel tjänsteman hos länsstyrelsen bör handlägga förevarande ärenden. Detta bör då ske i tjänsten utan särskilt förordnande. Överexekutor finner det önskvärt att möjlighet att förordna förrättningsman för särskild förrättning i görligaste mån begränsas. I lagtexten bör enligt överexekutors mening intagas föreskrift om att förordnande må ske »när särskild anledning därtill finnes» eller liknande. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* förmodar med hänsyn till den nu rådande svaga rekryteringen till länsstyrelserna att beslutade personalförstärkningar ej omedelbart får full effekt. Särskilt under första tiden efter övergången till den nya ordningen torde det därför bli nödvändigt att utse personer utanför länsstyrelsen till överexekutorer för handläggning av särskilda förrättningar.

Ett par remissorgan uttalar sig i avstyrkande riktning om förslaget i 3 mom. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* yttrar att dess uppfattning, att överexekutorsgöromålen bör koncentreras till länsstyrelserna, medför att länsstyrelsen icke heller kan acceptera förslaget att förrättning skall kunna läggas på särskilt förordnad person, vilken handlar som självständig överexekutor. Eftersom länsstyrelse genom sin erfarenhet och rutin är mest skickad att handlägga ärenden angående exekutiva fastighetsauktioner, bör länsstyrelse även utom kansliorten handlägga dylika ärenden såsom överexekutor. Under sådana förhållanden synes den föreslagna bestämmelsen onödig. Anledning finnes icke heller att koncentrera sär-

skilda befogenheter till kronofogde i residensstad, säger länsstyrelsen. Den anmärker också om förhållandena i det egna länet att ifrågavarande uppdrag aldrig tilldelas annan än befattningshavare vid länsstyrelsen. Förrättningsmannens resekostnader uppväges enligt länsstyrelsens åsikt mer än väl av att förrättningen hålles av person, som är väl insatt i dessa ofta mycket komplicerade ärenden. Enligt *länsstyrelsen i Västmanlands län* är det från arbetsynpunkt icke rationellt att splittra det expeditionella handhavandet av exekutiva ärenden, enkannerligen exekutiva auktioner, på flera arbetsenheter. I yttrandet anmärkes också att det icke innefattar någon arbetsbesparing, om man uppdrager åt befattningshavare inom länsstyrelserna att utanför arbetsordningen ombesörja en exekutiv auktion.

Överexekutor i Luleå påpekar att det i paragrafens 1 mom. talas om utsökningssmål och i 3 mom. om särskild förrättning. Det framgår ej av motiven, säger överexekutor, om den senare beteckningen skall innebära något mindre omfattande än utsökningssmål, med andra ord huruvida 3 mom. skall omfatta alla slags utsökningssmål. Ordet förrättning och beredningens exemplifiering tyder närmast på att man icke avsett att KB skall kunna överlämna exempelvis besvär över utmätning eller handräkningsmål till annan person.

Några remissorgan går närmare in på frågan, vilka personalkategorier som bör anlitas såsom överexekutor för särskild förrättning. Exempelvis anser *rådhusrätten i Malmö* att domare, vare sig förutvarande magistratsledamöter eller andra, icke bör ingå i den personkrets som anses böra stå till förfogande för att vara sådan överexekutor. Om domare skall vara skyldig att vid sidan av sin ordinarie domartjänst mottaga förordnande av detta slag, säger *rådhusrätten*, kan med hänsyn till det för förordnandet avsedda uppdragets omfattning fråga uppkomma om längre eller kortare tids ledighet från ordinarie tjänstgöringsuppgifter och förordnande av vikarie för befattningshavaren. Därtill kommer att exekutiva förrättningar av detta slag icke förekommer kontinuerligt utan som regel koncentrerade till vissa tidsperioder. Det kan således icke på förhand beräknas, hur ofta förordnande av överexekutor för särskild förrättning kan visa sig erforderligt. *Rådhusrätten* anser det därför mest ändamålsenligt att för exekutiva försäljningar av fast egendom eller liknande — i fall där de icke kan förrättas av överexekutor — redan från den nya organisationens genomförande anlitas den kronofogde, som kommer att finnas i residensstaden, och att det vid tillsättningen av denna kronofogdetjänst bör tillses att vederbörande har förutsättningar att mottaga uppdrag av detta slag. I yttrandet från *överexekutor i Södertälje* framhålles att, om förutvarande magistratsledamot skall anlitas som särskild förrättningsman, han för att ernå och uppehålla erforderlig erfarenhet måste förordnas att handlägga ärenden av ifrågavarande slag även utanför staden. För en så omfattande tjänstgöringsskyldig-

het torde enligt överexekutors mening utrymme icke finnas inom den planerade domstolsorganisationen. *Överexekutor i Kristianstad* anmärker att de förutvarande magistratsledamöternas rutin i handhavandet av berörda förrättningar måste efter förslaget genomförande bli ännu mindre än för närvarande. Enligt *överexekutor i Västerås* torde de allra flesta förutvarande magistratsledamöter även i de större städerna ha mycket begränsad erfarenhet på området på grund av att antalet exekutiva auktioner i regel varit mycket ringa. Kronofogdarna anses närmast böra inkopplas på uppgiften. *Stadsfogden i Karlstad* påpekar vikten av att kronofogden i residensstäderna anlitas som överexekutor. Genom att kompetenskravet för kronofogden höjes bör denne vara synnerligen lämpad att tjänstgöra med sådana uppgifter. Stadsfogden kan för övrigt icke instämma med beredningens synpunkt att den för särskilda förrättningar förordnade överexekutorn främst bör syssla med försäljning av fast egendom eller av fartyg. Dessa uppgifter har länsstyrelserna en suverän erfarenhet av, medan kronofogdarna härutinnan endast besitter ringa erfarenhet. Fastmer synes enligt stadsfogdens mening kronofogdarna i residensstäderna ha desto större kompetens för övriga överexekutorsuppgifter. Stadsfogden understryker betydelsen av att kronofogdarna ej åsidosättes, när det gäller berörda förordnanden. Vidare påpekar stadsfogden att kronofogdes behörighet att tjänstgöra som överexekutor bör utformas så, att kronofogden icke kommer i kompetenskonflikt. Enligt *länsstyrelsen i Västmanlands län* är det i och för sig tänkbart att efter hand flytta över exekutiva auktioner till den i residensstaden verkssamme kronofogden, men det är knappast rationellt. Länsstyrelsen finner handhavandet av dessa auktioner vara en så pass tidskrävande uppgift, att kronofogden i allmänhet icke bör komma i fråga. *Överexekutor i Eskilstuna* ifrågasätter, om de blivande kronofogdarna besitter erforderlig kompetens för uppgiften att omhänderha exekutiv försäljning av fast egendom. Efter som exekutiv försäljning av fastighet är intimt förknippad med inskrivningsväsendet, synes mycket tala för att ifrågavarande förordnanden i första hand bör anförtros de ordinarie inskrivningsdomarna.

Lagberedningens förklaring att det bör övervägas, i vad mån det genom övergångsbestämmelser i samband med omorganisation av underrätterna kan åläggas förutvarande magistratsledamöter att mottaga förordnanden att verkställa särskilda exekutiva förrättningar, har föranlett uttalanden av ett stort antal remissinstanser. Dessa har så gott som undantagslöst avstyrkt ett sådant åläggande för de förutvarande magistratsledamöterna. *Domstolskommittén* hänvisar till sitt betänkande med förslag angående rådhusrätternas förstatligande, vari bl. a. frågan om avveckling av magistraterna behandlats. Något förslag i den av lagberedningen angivna riktningen har kommittén icke i detta sammanhang upptagit. Enligt kommitténs mening bör skyldighet att fullgöra uppgifter av förevarande slag icke lagstiftningsvägen påläggas vare sig vissa enskilda domare eller vissa särskilda domar-

kategorier. I den mån åsyftade förordnanden kan finnas önskvärda, torde de få bli beroende av överenskommelse med vederbörande domare från fall till fall. Enligt *stadsdomarföreningen* synes det föresväva beredningen att man skulle skapa möjlighet för länsstyrelserna att vid behov tvångsvis förordna underrättsdomare som tidigare varit ledamöter av magistrat — men ej andra underrättsdomare — att vara överexekutor för särskilda förrättningar. Om detta är beredningens mening, måste föreningen inlägga en bestämd protest. Det torde för envar med rådhusrätternas arbete bekant person vara uppenbart att man icke vid vilken tidpunkt som helst kan betunga en lagfaren befattningshavare vid rådhusrätt utöver hans ordinarie arbete med en måhända invecklad och tidskrävande överexekutorsförrättning. Förordnande enligt 1 § 3 mom. kan givetvis ej ifrågakomma för domare annat än efter frivilligt åtagande, betonar föreningen. *Överexekutor i Kristianstad* anser det ej överensstämma med erkända förvaltningsrättsliga principer att utrusta länsstyrelse med behörighet att tvångsrekrytera befattningshavare, som ej i något avseende lyder under länsstyrelsen. I yttrandet från *överexekutor i Södertälje* föreslås att man i själva lagen stadgar, att förutvarande magistratsledamot kan förordnas efter åtagande. Bland övriga avstyrkande remissinstanser är *Göteborgs rådhusrätt, överexekutorerna i Nyköping, Linköping, Karlskrona, Malmö, Lund, Hälsingborg, Varberg, Göteborg, Gävle och Östersund, t. f. förste stadsfogden i Göteborg samt Sveriges akademikers centralorganisation*. Enligt *länsstyrelsen i Södermanlands län* är det angeläget att skyldigheten för personer, som ej lyder under länsstyrelsen, att mottaga förordnande som överexekutor för särskild förrättning blir författningsenligt reglerad, exempelvis genom att erforderliga föreskrifter härom intages i vederbörande befattningshavares instruktioner.

I några yttranden påpekas nödvändigheten av att reglera frågan om ersättning åt personer, som förordnats såsom överexekutor för särskild förrättning. *Länsstyrelsen i Kalmar län* framhåller att, då det torde ankomma på befattningshavare hos KB och kronofogde att såsom tjänsteåliggande efter förordnande handlägga berörda förrättningar, för dessa tjänstemän ej uppstår fråga om ersättning i särskild ordning. Till tidigare magistratsledamöter — och eventuellt andra personer som anlitas — bör däremot enligt länsstyrelsens mening ersättning utgå av allmänna medel. För dessa fall erfordras alltså föreskrifter om ersättning. Länsstyrelsen tillägger att enahanda behov av föreskrifter även uppstår angående sådana förrättningar, som anges i 90 § 3 mom. av förslaget och i 7 kap. UL. *Överexekutor i Gävle* förutsätter att den som förordnas enligt 3 mom. skall få särskild ersättning och att detta regleras i administrativ ordning.

Lagberedningens uttalande att KB bör följa de särskilt förordnades sätt att handha uppgiften och att förordnande skall enligt förslagets 5 § kunna återkallas, när skäl är därtill, har föranlett *överexekutor i Hälsingborg* till en anmärkning. Enligt denne överexekutors åsikt kan föreskriften om åter-

kallelse vara befogad för fall, där den förordnade är direkt försumlig; han gör t. ex. ingenting åt ärendet eller blir aldrig färdig med det. I övrigt synes uttalandet alltför vidsträckt, om meningen är att länsstyrelsen skall kunna inverka på visst ärendes handläggning i sak. Det strider i så fall mot hävdvunna principer om judiciell myndighets frihet i tjänsteutövningen och även mot överexekutorernas nuvarande befogenheter i förhållande till utmätningmännen.

Departementschefen. Enligt nuvarande regler är länsstyrelsen överexekutor på landet och i flertalet städer utan magistrat. En del städer utan magistrat har särskilt förordnad överexekutor. I städer med magistrat är denna eller, vilket är det regelmässiga, viss ledamot av magistraten överexekutor; ett undantag härifrån utgör Stockholm, där överståthållarämbetet är överexekutor. Lagberedningen har under 1 § 2 mom. UL såsom huvudregel föreslagit att länsstyrelsen skall vara överexekutor såväl på landet som i samtliga städer. Som förut framgått biträder jag en sådan ordning, avsedd att gälla tills vidare i avbidan på den fortsatta översynen av UL. I lagtexten torde liksom för närvarande böra användas beteckningen Konungens befallningshavande.

Beredningen har i samma mom. därjämte föreslagit att Kungl. Maj:t skall äga förordna särskild överexekutor för viss del av ett län. Förslaget innebär att den som sålunda förordnas har att fullgöra samtliga på överexekutor ankommande uppgifter, bl. a. att vara besvärinstans. Även detta förslag, som i allmänhet har gillats vid remissbehandlingen, kan jag ansluta mig till. Sannolikt kommer möjligheten att förordna särskild överexekutor icke att behöva utnyttjas mer än på några få platser. Eftersom det rör sig om en övergångsperiod, synes några ordinarie befattningar som särskild överexekutor icke böra inrättas. Vidare bör, såsom beredningen har anmärkt, särskild överexekutor ej förordnas så, att ett kronofogdedistrikt faller under olika överexekutorer. En särskild överexekutors område bör med andra ord omfatta åtminstone ett kronofogdedistrikt.

En fråga är, vilka personer som bör anlitas för uppgiften såsom särskild överexekutor. Det ligger i sakens natur att endast personer med tillräcklig kompetens och erfarenhet av förevarande rättsområde bör utses. Förutvarande magistratsledamöter faller närmast i tankarna, men även andra kan komma i fråga. Ersättning för uppdragets fullgörande skall självfallet utgå.

Beredningens förslag att länsstyrelsen skall, när ej annat är stadgat, förordna ersättare för särskild överexekutor anser jag mig kunna godtaga.

Gällande rätt innehåller närmare bestämmelser om vem som skall förrätta exekutiva auktioner av olika slag. Auktion på registrerat sjögående fartyg förrättas sålunda i stad med stadsfogde av denne och eljest av överexekutor. Exekutiv försäljning av fastighet ombesörjes både på landet och

i stad av överexekutor. Angivna auktioner kan dock på landet ibland hållas av särskild utav överexekutor förordnad förrättningsman. Sådan förrättningsman är att betrakta som utmättningsman, och klagan över en av honom verkställd auktion skall alltså föras hos överexekutor. För försäljning av luftfartyg föreskrives en ordning liknande den som gäller för fastighetsförsäljning.

Enligt lagberedningens förslag skall nämnda försäljningar i fortsättningen alltid förrättas av överexekutor. Emellertid föreslås i 3 mom. av 1 § att länsstyrelsen skall äga för särskild förrättning förordna därtill lämpad person att vara överexekutor. Detta innebär att den ordinarie överexekutorn i viss utsträckning kan befrias från auktionerna och liknande göromål. Förslaget att införa en dylik befogenhet för länsstyrelsen har så gott som genomgående godtagits vid remissbehandlingen. Jag vill också för egen del tillstyrka den förordade anordningen, som jag finner praktisk och ändamålsenlig. Det är att märka att den som förordnas till ifrågasvarande uppgifter skall handla i egenskap av överexekutor; hans åtgärder skall i förekommande fall således överklagas direkt hos hovrätt. Hur ofta och i vilka fall länsstyrelsen kommer att begagna sig av här avsedda befogenhet, blir beroende bl. a. av arbetsläget vid tillfället för förrättningen och av platsen för denna.

I ett remissyttrande ifrågasättes, om icke länsstyrelse i förenklande syfte borde medges rätt att förordna lämplig person inom kommun till överexekutor för viss tid. Ett så generellt medgivande vill jag likväl icke förordna. Meningen är att förordnande skall meddelas särskilt för varje förrättning med beaktande av vederbörandes kvalifikationer och lämplighet för den uppgift varom är fråga.

Med anledning av påpekande i ett annat yttrande vill jag framhålla att förordnanden enligt 3 mom. icke avses kunna omfatta alla slag av utsökningssmål utan endast viss konkret förrättning av typen exekutiv auktion, fördelningsammansträde enligt 173 § i anledning av tvångsförvaltning och liknande. Detta synes vara på ett godtagbart sätt markerat i den föreslagna lagtexten. Hinder bör icke möta att ett förordnande utformas så, att det kommer att omfatta samtliga led i förfarandet exempelvis vid försäljning av fast egendom.

I likhet med beredningen anser jag att här avsedda förordnanden bör kunna ges — förutom åt befattningshavare hos länsstyrelsen, vilka dock normalt torde kunna anlitas till ifrågasvarande göromål inom ramen för gällande instruktion eller arbetsordning — åt förutvarande ledamöter av magistrat och kronofogdar. Intet hindrar att jämväl personer utanför sagda krets förordnas, om de blott kan anses kompetenta för uppgiften. Såsom beredningen funnit ligger det nära till hands att stadga skyldighet för kronofogdar att mottaga uppdrag av förevarande art; detta får ske i administrativ ordning. Annorlunda förhåller det sig med de förutvarande magistrats-

ledamöterna. Rörande dessa har beredningen utan att själv taga någon ståndpunkt ifrågasatt, om de icke genom övergångsbestämmelser i samband med omorganisationen av underrätterna kunde förpliktas att mottaga förordnanden att verkställa särskilda exekutiva förrättningar. Denna tanke har icke väckt genklang hos remissinstanserna. Jämväl enligt min mening bör uppgifter av förevarande slag icke genom lagstiftning åläggas vare sig enskilda domare eller särskilda kategorier av domare; dylikt åläggande för de tidigare magistratsledamöterna bör sålunda ej komma i fråga. Nämnda förordnanden torde i stället få bero av frivilliga åtaganden från vederbörande domares sida. Ett remissorgan har föreslagit ett uttryckligt lagstaddande om att förutvarande magistratsledamot kan förordnas efter åtagande. Detta finner jag icke vara erforderligt.

Frågan om ersättning åt person, som förordnats till överexekutor för särskild förrättning, får övervägas i annat sammanhang.

Lagberedningen har uttalat att länsstyrelsen bör följa den särskilt förordnades sätt att sköta sin uppgift och i samband härmed erinrat om bestämmelsen i förslagets 5 §, enligt vilken av länsstyrelsen meddelat förordnande skall kunna återkallas, när skäl är därtill. Detta får givetvis icke uppfattas så, att länsstyrelsen skall kunna påverka vederbörandes handläggning och bedömning av ett ärende i sak.

Till sist vill jag instämma i vad lagberedningen anført därom att det i fortsättningen saknas grund för olika bestämmelser i UL för stad och land. Någon föreskrift motsvarande den i nuvarande 2 mom. av 1 § erfordras därför icke.

2 §.

Gällande rätt. Även här må hänvisas till tidigare redogörelse för de exekutiva myndigheterna.

Lagberedningen framhåller att i nuvarande 2 § 1 mom. meddelade bestämmelser om vilka som är utmätningsmän bör ersättas med föreskrifter om de nya utmätningsmännen.

Kronofogdeinstitutionen blir uppenbart tyngdpunkten i den nya organisationen för exekutiva göromål, påpekar beredningen. I sin egenskap av exekutionsorgan synes kronofogdarna, liksom fallet varit med landsfiskaler, stadsfogdar m. fl., böra betecknas som utmätningsmän. Detta bör enligt beredningen dock icke gälla, när de av överexekutor särskilt förordnats att utföra vissa överexekutors göromål. Beteckningen överexekutor bör alltså följa göromålen. På motsvarande sätt bör, när underordnad befattningshavare skall utföra utmätningsmans uppgifter på eget ansvar, den sålunda förordnade betecknas som utmätningsman i den förrättningen. Vad sist sagts gäller självfallet ej, när utmätningsman allenast anlitar biträde för genomförande av sina egna uppdrag.

I beredningens förslag stadgas i 2 § att kronofogde är utmättningsman under överexekutor. Därmed har beredningen givetvis icke velat säga, att även överexekutor intager ställningen av utmättningsman, utan allenast antytt att utmättningsman är underinstans i förhållande till överexekutor. Polisberedningen förutsätter, säger lagberedningen, att det på sina håll skall finnas två eller flera kronofogdar i ett och samma distrikt och att i viss utsträckning även skall finnas biträdande kronofogdar. När lagförslaget talar om kronofogde, avses även biträdande kronofogde. Polisberedningen behandlar arbetsfördelningen. Flera alternativ kan tänkas, och det bör enligt lagberedningens mening finnas utrymme att välja det alternativ som passar bäst för de lokala förhållandena. Någon bestämmelse härom torde ej böra upptagas i lag.

Yttrandena. En redaktionell ändring av det föreslagna stadgandet i 1 mom. förordas av *hovrätten för Västra Sverige*. Det är enligt hovrättens mening föga lyckligt att definitionen av utmättningsman fått en formulering, som — även om den icke torde kunna missförstås av jurister och klargöres i motiven — kunde tänkas tyda på att enligt lagens terminologi även överexekutor vore utmättningsman. Om definitionen icke anses kunna förtydligas på annat sätt, torde den lämpligen kunna ändras enbart till ett konstaterande att kronofogde är utmättningsman. Överexekutors överordnade ställning framgår av 2 mom. i samma lagrum och av flera andra stadganden i UL, och besvärsrätten till överexekutor klargöres i lagens 200 §. Något behov torde enligt hovrätten därför ej finnas att jämväl i 2 § 1 mom. ge uttryck åt förhållandet mellan myndigheterna. *Polisberedningen* anmärker att den föreslagna formuleringen felaktigt ger intrycket dels att överexekutor är utmättningsman, dels att nu införes ett förmanskap för överexekutor över utmättningsman. Liknande påpekanden göres även av *åtskilliga andra remissinstanser*.

Departementschefen. För närvarande gäller som huvudregel att landsfiskal är utmättningsman på landet, i den mening detta begrepp har enligt UL, och stadsfogde utmättningsman i stad. Härom stadgas i 1 mom. av 2 §. I det förstatligade exekutionsväsendet avses kronofogdarna träda i stället såsom utmättningsmän i hela riket. Lagberedningen har föreslagit att 1 mom. i överensstämmelse härmed skall ändras på det sättet, att kronofogde är utmättningsman under överexekutor. Förslaget har vid remissbehandlingen icke föranlett andra erinringar än att man från åtskilliga håll har förordat en redaktionell jämkning av den föreslagna lagtexten. Dessa invändningar äger enligt min mening visst fog. Det synes tillräckligt att i lagrummet föreskriva allenast att kronofogde är utmättningsman utan angivande av att han är underställd överexekutor. Kronofogdens ställning som underinstans i för-

hållande till överexekutor framgår bl. a. av 2 mom. i samma paragraf och av 200 §.

3 §.

Gällande rätt. Enligt 3 § 1 mom. UL äger KB för bestämt fall eller inom visst område förordna lämplig person att på eget ansvar i landsfiskals ställe vara utmätningsman. Om sålunda förordnad utmätningsman gäller vad som i UL stadgas om landsfiskal. Denna möjlighet lär knappast utnyttjas.

I 2 mom. erinras att 90, 98 och 141 §§ innehåller bestämmelser om förrättningsman, som särskilt förordnas att hålla auktion på utmätt egendom eller fördelning av köpeskilling. Vad i UL sägs med avseende på utmätningsman skall i fråga om uppdrag, för vilket förrättningsman sålunda förordnats, i stället tillämpas på denne.

Lagberedningen. I 3 § av förslaget upptages som 1 mom. stadgande att kronofogde utnämnes eller förordnas av Kungl. Maj:t. Härefter har som 2 mom. intagits föreskrift att KB förordnar ersättare för kronofogde, t. ex. semestervikarie, när ej annat är stadgat (såsom i fråga om vikariatslöneförordnanden). För biträdande kronofogde bör enligt beredningen i instruktion eller arbetsordning anges antingen att han utan vidare inträder som vikarie, om ej annat bestämmes, eller också att han är skyldig att mottaga förordnande som vikarie. Eventuellt bör bådadera stadgas. Beredningen påpekar att det, även när särskild överexekutor för visst område förordnats, enligt förslaget skall tillkomma KB att förordna vikarie för kronofogde, som lyder under den särskilt förordnade överexekutorn. KB torde ha större möjligheter än den sistnämnde att handha detta åliggande på ett tillfredsställande sätt. Utan särskild föreskrift torde det enligt beredningens mening vara uppenbart att vad som i UL sägs om utmätningsman utan vidare skall tillämpas på vikarie för kronofogde.

Vad angår nuvarande 2 mom. av paragrafen förordar beredningen att berörda bestämmelser om förordnande av förrättningsman får utgå. Vid behov skall KB i stället förordna någon enligt förslagets 1 § 3 mom. att verkställa **förrättning** i överexekutors ställe. Det erinras om att den sålunda förordnade skall handla som överexekutor och icke som utmätningsman. 2 mom. i nuvarande 3 § bör därför enligt förslaget utgå.

Beredningen förutsätter att Kungl. Maj:t utfärdar särskild instruktion för kronofogdarna. Det närmare innehållet överväges av polisberedningen. Därjämte torde det, säger lagberedningen, bli erforderligt att KB enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t får fastställa särskild arbetsordning för större kronofogdedistrikt.

Yttrandena. *Landsfiskalen-utmätningssmannen i Mölndals distrikt* anser att förordnande för utmätningsman bör utfärdas av KB.

I anslutning till det förordade stadgandet i 2 mom. om förordnande av ersättare för kronofogde säger sig *t. f. förste stadsfogden i Göteborg* ej ha kunnat finna något skäl, varför icke särskild överexekutor för viss del av län skall kunna förordna ersättare för kronofogde i den berörda delen. Tvärtom, säger stadsfogden, torde den överexekutor under vilken kronofogde lyder ha den största kännedomen om juristpersonalen på kronofogdekontoret och därför också den största möjligheten att förordna lämplig ersättare.

Polisberedningen yttrar att de arbetsordningar för kronofogdedistrikt, som kan bli erforderliga, i vart fall under en övergångstid torde få utarbetas och fastställas centralt för att ett enhetligt arbetssätt skall åvägbringas i hela landet. Frågan har nära samband med de dispenser från normalförfarande och normalblanketter, vilka kommer att erfordras innan olika nu tillämpade förfaringssätt sammansmältes.

Departementschefen. Jag biträder lagberedningens förslag till ändring av denna paragraf, vilket förslag vid remissbehandlingen har lämnats utan erinran praktiskt taget över hela linjen. Det synes dock icke nödvändigt att kronofogdarna utnämnes av Kungl. Maj:t. Möjlighet bör öppnas att delegera utnämningarna till länsstyrelserna. Erforderliga instruktioner och arbetsordningar torde få utfärdas på administrativ väg.

4 §.

Gällande rätt. Enligt 4 § UL må stadsfogde i stad, om Kungl. Maj:t finner gott medge det, i sitt ställe för bestämt fall till utmätningsman sätta annan som är antagen av överexekutor. Stadsfogde må dock ej åt annan uppdraga försäljning av fartyg som sägs i 94 §, ej heller fördelning av köpeskilling för lös egendom i fall, då enligt 140 eller 141 § sammantråde för fördelningen erfordras. Även i övrigt äger Kungl. Maj:t föreskriva villkor för stadsfogdes rätt att i sitt ställe sätta annan.

Lagberedningen säger sig liksom polisberedningen anse att kronofogde bör få en delegationsrätt. Den som förordnats blir — såsom framhållits vid 2 § — att anse som utmätningsman. Delegationsrätten bör enligt lagberedningens mening begränsas genom bestämmelser av Kungl. Maj:t. I övrigt finner beredningen ej behövt att i lag närmare ange gränserna för ifrågasvarande befogenhet. Beredningen förutskickar att förslag till administrativa föreskrifter utarbetas av polisberedningen på ett senare stadium, när detaljerna i den nya organisationen är närmare utformade. Bestämmelse i enlighet med det anförda har upptagits i 4 § av förslaget.

Yttrandena. *Överexekutor i Gävle* anmärker att enligt lagrummets nuvarande lydelse stadsfogde i vissa fall äger i sitt ställe sätta annan, som är antagen av överexekutor. I yttrandet förutsättes att även framdeles skall

krävas att den som utmätningsman sätter i sitt ställe skall vara antagen av överexekutor; denna regel är enligt yttrandet så väsentlig att den bör införas i paragrafen. Enligt *stadsfogden i Karlstad* är det av vikt att begränsningen i kronofogdes delegationsrätt utformas med hänsyn tagen till de ökade kvalifikationskraven och den tänkta utbildningen av den underordnade personalen. *Polisberedningen* säger:

Lagberedningen föreslår att kronofogden i 4 § utsökningslagen ges rätt att sätta annan befattningshavare i sitt ställe. Kungl. Maj:t skall meddela bestämmelser härom. Polisberedningen förutsätter, att denna delegationsrätt skall utan särskilt stadgande gälla också beträffande uppgifter som åligger utmätningsman enligt stadgande i andra författningar, såvida annat inte framgår av författningen. Med dessa utgångspunkter vill det synas som om delegationsrätt inte skulle komma att föreligga i fråga om vissa uppgifter som åligger utmätningsman jämlikt införsellagen. Enligt 21 § punkt 8 denna lag äger nämligen Kungl. Maj:t förordna, att ärenden angående införsel till gäldande av utskylder, avgifter eller böter skall kunna handläggas av exekutionsbiträde såvitt gäller viss stad eller visst område på landet. Motsättningsvis skulle delegationsrätt i övrigt inte finnas vad angår dessa uppgifter. Sådan rätt bör givetvis föreligga här i samma utsträckning som enligt den föreslagna 4 § utsökningslagen. Polisberedningens förslag till exekutionsväsendets arbetsorganisation förutsätter att behörigheten för exekutionspersonalen att meddela införsel blir mera allmän. Polisberedningen föreslår därför att 21 § punkt 8 införsellagen upphävs i samband med att förslaget till ny lydelse av 4 § utsökningslagen genomföres.

Departementschefen. Enligt förevarande paragraf i dess nuvarande utformning kan efter Kungl. Maj:ts medgivande stadsfogde i vissa fall i sitt ställe till utmätningsman sätta annan person, som är antagen av överexekutor. Lagberedningen har ansett att en delegationsrätt bör tillkomma även de nya utmätningsmännen. Sålunda har föreslagits att kronofogde skall, enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar, äga sätta annan befattningshavare i sitt ställe. Meningen är således att den närmare omfattningen av kronofogdens delegationsrätt skall regleras genom administrativa föreskrifter. Mot en dylik ordning, som i princip godtagits av remissorganen, synes icke finnas någon anledning till erinran. Det torde icke vara erforderligt att i lagen bibehålla kravet, att den som utmätningsmannen sätter i sitt ställe skall vara antagen av överexekutor. För tydlighets skull bör anges att delegeringsbefogenheten är begränsad till utmätningsmannafunktionerna.

Såsom polisberedningen anmärkt i sitt remissvar får av den ändrade lydelsen av lagrummet anses följa, att delegationsrätten skall avse jämväl uppgifter som ankommer på utmätningsman enligt författning vid sidan av UL, såvida annat icke uttryckligen framgår av författningen. Härvidlag är att märka att Kungl. Maj:t jämlikt 21 § punkt 8 införsellagen äger för viss stad eller visst område på landet förordna, att ärenden rörande införsel till gäldande av utskylder eller avgifter skall kunna handläggas av exekutionsbiträde; denne skall därvid anses som utmätningsman (beträffande

förarbetena till denna bestämmelse må hänvisas till prop. 1934:125, L¹U 37 och rskr 149 samt prop. 1946:261, L¹U 46 och rskr 375). Motsvarande gäller bl. a. införsel avseende böter. Med beaktande av vad polisberedningen anfört i denna del vill jag förorda att punkt 8 i 21 § införsellagen upphäves i samband med att den ändrade lydelsen av 4 § UL genomföres. Samtidigt bör nuvarande punkt 9 i 21 § ändras till punkt 8. Dessa ändringar har upptagits i särskilt lagförslag. Någon ändring av 59 § uppbördsförordningen, som också rör exekutionsbiträdes rätt att bevilja införsel, synes icke vara av nöden.

5 §.

Lagberedningen. I såväl 1 § som 3 och 4 §§ av förslaget förutsättes att KB respektive kronofogde skall kunna förordna ersättare för överexekutor eller utmätningsman. Sådant förordnande bör enligt beredningens uppfattning kunna återkallas, när skäl är därtill. Beredningen har upptagit stadgande härom som 5 §. Verkan av återkallelsen blir att ordinarie överexekutor respektive utmätningsman träder i funktion, om ej annan förordnas.

Departementschefen. Lagberedningens förslag beträffande förevarande paragraf synes kunna godtagas. Förslaget innebär t. ex. att förordnande enligt 1 § 3 mom. UL att som överexekutor verkställa särskild förrättning eller uppdrag enligt 4 § att ombesörja kronofogdes göromål kan återkallas, när det finnes skäl därtill. Jfr också vad jag vid 1 § anfört rörande den föreslagna 5 §.

6 §.

Gällande rätt. Enligt 5 § UL gäller mot överexekutor samma jäv som i rättegångsbalken sägs om domare (jfr 4 kap. 13 § i nämnda balk). I 6 § föreskrives att, om för utmätningsman beträffande visst mål föreligger omständighet som enligt rättegångsbalken skulle utgöra jäv mot domare, han ej får taga befattning med målet. Jäv mot utmätningsman får ej grundas på vissa i sistnämnda lagrum närmare angivna omständigheter, bl. a. att han såsom domare eller befattningshavare vid domstol fattat beslut, som rör saken, eller hos annan myndighet än domstol tagit befattning därmed. Förekommer jäv mot landsfiskal eller stadsfogde eller av överexekutor särskilt förordnad förrättningsman, skall han genast anmäla det hos överexekutor som, därest jävet prövas lagligt, förordnar annan utmätningsman i stället. Överexekutors beslut i jävsfrågan får ej överklagas.

Lagberedningen. Beträffande stadgandet i nuvarande 5 § om jäv mot överexekutor säger beredningen att det har antagits, att ledamot av magistrat icke är jävig att besluta om verkställighet av dom, i vars avkunnande han deltagit såsom ledamot av rådhusrätten. Enligt förslaget slopas det nuvarande sambandet mellan överexekutor och domstol i stad. Det kan emellertid även framdeles tänkas förekomma att domare anlitas som överexekutor.

Jäv bör då icke få grundas på att han tidigare tagit befattning med saken i rätten. För att någon tvekan icke skall behöva uppkomma på denna punkt, föreslår beredningen ett uttryckligt stadgande härom.

I övrigt upptager 1 mom. i förslaget i sak samma regler om jäv mot överexekutor och utmätningsman som meddelas i 5 och 6 §§ av gällande lag. Reglerna om jäv mot överexekutor är avsedda att tillämpas även på den som särskilt förordnats att för viss förrättning vara i överexekutors ställe.

Tredje punkten i 6 § av gällande lag innehåller stadgande om skyldighet för landsfiskal m. fl. att anmäla jäv hos överexekutor, som kan förordna annan utmätningsman. I förslaget stadgas i 2 mom. att det skall anmälas hos KB, när anledning förekommer att kronofogde är jävig, och att KB skall förordna ersättare. Självfallet gäller detta även när vikarie för kronofogde är jävig. Förekommer anledning att den som förordnats av kronofogde är jävig, skall saken enligt förslaget anmälas hos kronofogden, som då förordnar ersättare. Beredningen förutsätter att vederbörande självmant anmäler tveksamma jävsfall, så att saken ej i onödan ställes på sin spets. Det ligger emellertid i sakens natur, säger beredningen, att fortgången av en utsatt förrättning icke får hindras av att part, kanske i förhållnings-syfte, framställer en ogrundad jävsinvändning.

Gällande lag anses enligt beredningen innebära att även den formella prövningen av frågan, om jäv föreligger för utmätningsman, skall göras av överexekutor. Förslaget utgår från att utmätningsmannen skall själv pröva denna fråga. Om utmätningsmannen därvid avvisar framställd jävsinvändning, skall enligt 3 mom. i förslaget talan i vanlig ordning fullföljas hos överexekutor. I nuvarande 6 § föreskrives att klagan ej må föras över beslut, som i jävsfråga meddelats av överexekutor. Förslaget upptager en motsvarande bestämmelse.

Förslaget upptager vidare, i anslutning till 7 kap. 6 § rättegångsbalken, en bestämmelse att utmätningsman oavsett jäv äger vidtaga åtgärd, som ej utan fara kan uppskjutas.

Yttrandena. Enligt vad *överexekutor i Linköping* har sig bekant förekommer det ofta att rådhusrättsledamöter blivit av statens hyresråd förordnade såsom ordförande i hyresnämnd. I vilken omfattning dessa rådhusrättsledamöter samtidigt enligt vederbörande rådhusrätts arbetsordning är överexekutorer undandraget sig enligt yttrandet bedömning. Om den förordnade överexekutorn emellertid skulle vara hyresnämndsordförande, kan han på grund av jävsbestämmelserna icke förordna om vräkning av en hyresgäst, vars ansökan om ogiltigförklaring av uppsägning ogillats antingen av den hyresnämnd i vilken han varit ordförande eller, efter fullföljd därifrån, av hyresrådet. Då det i dylika fall för överexekutorn uteslutande gäller verkställighet till följd av ett lagakraftägande beslut eller utslag, synes

anledning icke föreligga att anse honom jävig på grund av att han såsom ordförande i hyresnämnd fattat beslut som rör saken. Befattningshavare vid hyresnämnd borde därför, framhålles i yttrandet, i jävsavseende jämställas med domare och befattningshavare vid domstol och lagrummet ändras i överensstämmelse härmed.

T.f. förste stadsfogden i Göteborg anser att, om särskild överexekutor för viss del av län förordnats, jäv för kronofogde inom berörda distrikt bör anmälas hos denne.

Länsstyrelsen i Västmanlands län ifrågasätter, om rätt till särskild talan i jävsfrågan är påkallad.

Departementschefen. I denna paragraf har lagberedningen under 1 mom. sammanfört bestämmelser om när jäv mot överexekutor och utmätningsman skall anses föreligga. Bestämmelserna överensstämmer i sak med vad som antagits vara gällande rätt, och de har i allmänhet godtagits av remissinstanserna. Även jag ansluter mig till förslaget i denna del. Jämväl vad den föreslagna paragrafen i övrigt innehåller anser jag kunna biträda.

9 och 10 §§.

Gällande rätt. I 9 § UL ges vissa bestämmelser om landsfiskals och stadsfogdes dagbok. Bl. a. stadgas att de närmare föreskrifterna om bokens förande meddelas av Kungl. Maj:t (jfr kungörelse i ämnet den 14 december 1917). 10 § innehåller föreskrifter om överexekutors skyldighet att öva tillsyn över utmätningsman (1 mom.), om rätt att meddela varning (2 mom.) och om avstängning från tjänstgöring (3 mom.). Därjämte stadgas som 4 mom. att, när Kungl. Maj:t beträffande stad meddelat förordnande enligt 1 § 2 mom. sista punkten, det ankommer på KB att i stället för överexekutor i staden utöva befogenhet som sagts i 2 och 3 mom. av 10 §.

Lagberedningen föreslår att i 9 § upptages endast bestämmelse om att Kungl. Maj:t förordnar om utmätningsmans dagbok.

I huvudsaklig anslutning till förslag av stadsdomstolsutredningen föreslår lagberedningen att i 10 § införes allenast allmänna bestämmelser om tillsynsplikt, i första hand för KB. Där särskild överexekutor finnes, skall jämväl denne utöva tillsyn över utmätningsmännen. Givet är, säger beredningen, att KB härvid är den högre myndigheten med huvudansvaret. Särskilt förordnad överexekutor bör emellertid vara KB behjälplig vid tillsynen. Som 2 mom. upptages i förslaget en bestämmelse att kronofogde skall ha tillsyn över dem som är underställda honom.

I övrigt torde bestämmelser om disciplinär bestraffning m. m. enligt beredningens mening böra meddelas i administrativ ordning. Bestämmelsen

i nuvarande 4 mom. skall, som en följd av vad beredningen föreslagit under 1 §, utgå.

Lagberedningen framhåller vidare att inom polisberedningen har övervägts tanken, att det skulle inrättas en central statsmyndighet på exekutionsväsendets område och att denna myndighet i så fall bl. a. borde få vissa tillsynsuppgifter. Om en sådan myndighet skulle inrättas, kan det enligt lagberedningens åsikt vara lämpligt att i UL erinras om den tillsyn, som måste komma att utövas av myndigheten.

Yttrandena. I fråga om tillsynen över utmätningsmännen hänvisar *polisberedningen* till vad den yttrat därom i sitt betänkande rörande exekutionsväsendets organisation (s. 53 f).¹ *Riksrevisionsverket*, som tillstyrker att länsstyrelserna skall utöva tillsyn över utmätningsmännen, anser att länsstyrelserna även bör vara administrativa myndigheter för exekutionsväsendet.

Några remissorgan ställer sig avvisande till den föreslagna bestämmelsen, enligt vilken tillsynen över utmätningsmännen skall kunna delas mellan länsstyrelserna och särskild överexekutor. *Överexekutor i Södertälje* framhåller att bestämmelsen medför svårigheter att i förekommande fall avgöra, vem som brustit i tillsynsplikt. Bättre vore väl att endast länsstyrelse eller endast särskild överexekutor är tillsynsmyndighet. Med stadgandet i förslaget 2 § att kronofogde är utmätningsman under överexekutor skulle enligt yttrandet bäst rimma att tillsynen tillades vederbörande särskild överexekutor. *Överexekutor i Luleå* säger att, om avsikten är att särskild överexekutor endast på uttryckligt uppdrag av länsstyrelse och i särskilt angivna hänseenden skall utöva tillsynen, intet är att erinra mot bestämmelsen. Skall däremot länsstyrelsen och särskild överexekutor jämsides och utan någon gränsdragning utöva tillsyn över utmätningsman, är det anledning befara att fördelningen av ansvaret för bristande tillsyn kan leda till onödiga tvister. Lämpligen borde enligt detta yttrande tillsynen åvila enbart särskild överexekutor, där sådan förordnats, och eljest länsstyrelsen eller också särskild överexekutors tillsynsskyldighet göras beroende av uppdrag från länsstyrelsen. Enligt *t. f. förste stadsfogden i Göteborg*, vars yttrande i denna del biträts av *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, bör inspektion — som avser genomgång och kontroll av kronofogdes handläggning av utsökningssmålen men ej inventering av medelsförvaltningen — självfallet handläggas av den som är överexekutor för distriktet. Stadsfogden ifrågasätter dock, om icke denna inspektionsskyldighet över huvud kan tagas bort; justitieombudsmannens regelbundet återkommande inspektion torde utgöra

¹ Polisberedningen har i nämnda betänkande efter närmare utveckling av sina synpunkter ansett sig böra förorda en tills vidare länsvis anordnad administration för exekutionsväsendet, särskilt med hänsyn till att det icke finnes någon central myndighet, som är lämpad att upptaga ifrågasvarande arbetsuppgifter. Frågan bör emellertid enligt polisberedningen upptagas till förnyad prövning i samband med den förutskickade reformen av överexekutionsinstitutionen.

en tillräcklig kontroll av kronofogdarnas handläggning av målen. Däremot finnes enligt stadsfogdens mening intet att erinra mot att länsstyrelsens personal eller annan myndighet verkställer inventering av kronofogdarnas medelsförvaltning. *Överexekutor i Gävle* finner det direkt olämpligt att jämväl särskild överexekutor skall utöva tillsyn över utmätningsmännen. Svårigheter uppstår, om länsstyrelsen och den särskilde överexekutorn, vilka båda enligt förslaget utövar tillsyn över utmätningsmännen, har olika uppfattning i ett givet fall. Däremot bör, anföres vidare, den särskilde överexekutorn biträda länsstyrelsen vid dess utövning av tillsynen, och självfallet bör han för länsstyrelsen anmäla förhållanden, som enligt hans mening påkallar ingripande eller utredning av länsstyrelsen.

Besvärssakkunniga instämmer i motivuttalandet att bestämmelser om disciplinär bestraffning av kronofogde bör meddelas i administrativ ordning. Därjämte framhålles att bestämmelserna bör utformas efter förebild av vad som i 22—28 §§ allmänna verksstadgan sägs om åtal och disciplinär bestraffning. Meddelas allmänna bestämmelser i ämnet i en tjänstemannalag, bör dessa enligt de sakkunnigas mening lämpligen gälla även för utmätningsmännen. Enligt *länsstyrelsen i Västmanlands län* bör i de anvisningar, som Kungl. Maj:t förutsättes skola utfärda, inarbetas de föreskrifter som nu återfinnes i kungörelsen den 29 juni 1945 med vissa bestämmelser angående överexekutors tillsyn över utmätningsmans verksamhet.

Exekutionsdirektören i Stockholm påpekar att stadgandet i förslagens 10 § 2 mom. torde innebära, att kronofogde har tillsynen över honom underställda beträffande tillämpningen av bestämmelserna i UL. Det får dock enligt exekutionsdirektörens uppfattning förutsättas att stadgandet icke utgör hinder för att, särskilt i storstäderna, skapa moderna och rationella organisationsformer.

Departementschefen. I likhet med lagberedningen anser jag det vara tillfyllest att i 9 § UL föreskrives, att Kungl. Maj:t förordnar om utmätningsmans dagbok.

Tillsynen över utmätningsmännen ankommer för närvarande på överexekutor. Detta är fastslaget i 10 §, som också innehåller bestämmelser bl. a. om rätt för överexekutor att meddela utmätningsman varning och att avstänga honom från tjänstgöring, om han försummar sina tjänsteplikter. Lagberedningen har föreslagit att dessa regler skall ersättas med en föreskrift, enligt vilken länsstyrelsen och, där särskild överexekutor finnes, jämväl denne skall utöva tillsyn över utmätningsmännen. Beredningen har anmärkt att länsstyrelsen härvid är den högre myndigheten med det huvudsakliga ansvaret och att särskilt förordnad överexekutor bör vara länsstyrelsen behjälplig vid tillsynen.

Den föreslagna ordningen har av det stora flertalet remissinstanser lämnats utan erinran. Vidare må nämnas att polisberedningen i sitt betänkande

om exekutionsväsendet har uttalat, att det torde vara en praktisk anordning med länsstyrelse som tillsynsmyndighet, eftersom tillsynen, som utövas genom årlig inspektion, kan sammankopplas med inventeringen hos kronofogdarna i deras egenskap av förvaltare av allmänna medel. Enligt polisberedningens mening torde emellertid fortbeståndet av tillsynen, d. v. s. kontrollen av målens behöriga handläggning, vara avhängig av överexekutorsinstitutionens framtida öde, enär inspektionens värde ligger i den exekutionsrättsliga expertis med vilken den verkställles.

För min del anser jag att ansvaret för tillsynen över utmätningmännen bör läggas på länsstyrelsen. Finnes särskild överexekutor förordnad, bör han likväl bistå länsstyrelsen vid tillsynens utövande. För att detta skall komma klart till uttryck i lagtexten, vill jag förorda en jämkning av vad lagberedningen föreslagit härutinnan. De nya tillsynsreglerna i UL föranleder jämväl ändringar av 1945 års kungörelse med vissa bestämmelser angående överexekutors tillsyn över utmätningmans verksamhet, vilken kungörelse också av andra skäl behöver ändras i förevarande sammanhang.

Jag tillstyrker förslaget att kronofogde skall ha tillsyn över honom underställd personal.

Föreskrifter om disciplinär bestraffning och liknande torde icke böra intagas i UL.

Med anledning av ett uttalande av beredningen vill jag nämna att någon central statsmyndighet med egentliga tillsynsuppgifter på exekutionsväsendets område för närvarande icke är avsedd att inrättas. Däremot torde chefen för inrikesdepartementet komma att föreslå, att ett rådgivande och samordnande centralt organ för en övergångstid upprättas i syfte främst att bemästra uppkommande svårigheter i samband med exekutionsväsendets förstatligande.

52 §.

Gällande rätt. Enligt stadgande i 52 § 2 mom. UL går beslut om utmätningmans avstängning från tjänstgöring i verkställighet utan hinder av besvär.

Lagberedningen har såsom en följd av den förordade ändringen av 10 § föreslagit att 2 mom. av 52 § utgår.

Departementschefen. Jag tillstyrker lagberedningens förslag.

85 §.

Gällande rätt. I 1 mom. första punkten av 85 § UL stadgas att, då fast egendom eller luftfartyg eller intecknade reservdelar till sådant fartyg tagits i mät eller då utmätningssman på landet tagit i mät fartyg som sägs i 94 §, det åligger utmätningssmannen att genast anmäla det hos överexekutor. Har

i fråga om fast egendom på landet gäldenären vid utmätningen uppgivit auktionsställe såsom sägs i 98 §, skall enligt andra punkten av 85 § 1 mom. utmätningsmannen också ge det tillkänna.

Lagberedningen. Liksom stadsdomstolsutredningen föreslår beredningen att överexekutor skall övertaga stadsfogdes befattning med exekutiv försäljning av registrerat sjögående fartyg. I den mån det finnes lämpligt skall emellertid länsstyrelsen enligt 1 § 3 mom. kunna förordna lämplig person att som överexekutor förrätta försäljningen. 1 mom. första punkten i förevarande paragraf har ändrats i enlighet härmed. Beredningen förordar vidare att andra punkten av samma mom. utgår och ersättes med en allmän bestämmelse i 97 § om att auktionsställe skall utsättas efter hörande av borgenären och gäldenären, när detta kan ske utan oskäligt uppskov.

Departementschefen. Den föreslagna ändringen av 85 § 1 mom. UL för-
anleder icke någon erinran från min sida.

90 §.

Gällande rätt. Vid försäljning av lös egendom skall utmätningsmannen enligt 90 § 1 mom. UL låta tid och ställe för auktionen kungöras i kyrkan för den församling, där försäljningen sker, och, om gäldenär eller borgenär begär det eller det eljest finnes lämpligt, i tidning inom orten samt i kyrkorna för intilliggande församlingar. Finnes för viss stad förordnat att auktion skall kungöras på annat sätt än vad nu sagts, skall det lända till efterrättelse.

I 3 och 4 mom. av 90 § ges vissa bestämmelser om auktion på fartyg; jfr det föregående vid 1 §.

Lagberedningen. Bestämmelserna om kungörelse i kyrka synes otidsenliga och bör enligt beredningens mening utgå. En sådan ändring tillgodoser också önskemål som riksdagen uttalat om ett successivt avskaffande av kungörelse i dylik ordning, när det gäller världsliga angelägenheter (se L¹U 1955: 41 och rskr 1955: 376; se även L¹U 1960: 15). Beredningen anser det tillfyllest att tid och ställe för auktionen kungöres i tidning inom orten och på sätt som i övrigt av auktionsförrättaren finnes lämpligt, t. ex. genom anslag på olika ställen. Det torde ej sällan finnas en sedvana på platsen som bör tagas till efterrättelse. Ofta torde enligt beredningens uppfattning vara lämpligt att införa kungörelsen i två eller flera ortstidningar. I en andra punkt av 1 mom. i gällande lag stadgas att, om det för viss stad är förordnat att auktion skall kungöras på annat sätt än som gäller enligt första punkten, detta skall lända till efterrättelse. I beredningens förslag ersättes stadgandet med en mera generell föreskrift att, om det för viss ort finnes föreskrivet att auktion skall kungöras på särskilt sätt, även det skall lända till efterrättelse. Det blir här alltså fråga om att komplettera

det förfarande som eljest gäller för kungörandet. Beredningen förordar i detta sammanhang att nu förekommande bestämmelser för skilda orter blir föremål för översyn och att alla onödiga särbestämmelser upphäves.

Beredningen anmärker att enligt 91 § kungörelse skall ske viss tid före auktion, med visst förbehåll. Tiden måste beaktas i fråga om de kungörelseformer som enligt förslaget alltid skall iakttagas. Även i övrigt bör kungörelse ske i god tid, om det ej finnes ändamålsenligare att påminna om auktionen någon senare dag. Beredningen nämner att den icke funnit skäl ändra sista punkten i 91 § 1 mom., vari ges föreskrift om kungörelsetid för det fall att auktion på lös egendom i stad skall kungöras mer än en gång.

Enligt 90 § 3 mom. i gällande lag skall på landet auktion på fartyg, varom sägs i 94 §, förrättas av överexekutor eller, då auktion ej skall ske på landskansli, av särskilt förordnad person. I enlighet med vad förut sagts om utplånande av skillnaden i UL mellan stad och land och avskaffandet av den sorts förrättningsmän, som nämnes i stadgandet, föreslår beredningen i anslutning till förslag av stadsdomstolsutredningen en allmän bestämmelse om att auktion på fartyg, som sägs i 94 §, skall förrättas av överexekutor.

I likhet med stadsdomstolsutredningen föreslår lagberedningen också att 4 mom. i nuvarande 90 § upphäves. Ändringen sammanhänger med vad beredningen föreslagit under 1 §.

Lämpligen torde enligt beredningens mening i administrativ ordning böra rekommenderas vissa förfaringssätt för kungörande, i den mån detta ej är närmare preciserat i lagen. Beredningen framhåller att kommunala anslagstavlor icke alltid torde vara så lämpliga för sådant kungörande som här avses. Det bör försiggå i former, vilka så mycket som möjligt följer vad som praktiseras vid frivilliga auktioner.

Beredningen har också uppmärksammat frågan, vem som skall vidkännas kostnaden för kungörande av auktion som måste inställas på grund av tjänstefel eller annat missöde (jfr betänkandet s. 84 och det följande vid 104 §). Enligt beredningens mening bör man självfallet inställa auktion, när kungörandet ej är tillfredsställande, men å andra sidan är det obilligt, om borgenär eller gäldenär då skall behöva vidkännas dubbla kostnader. Beredningen förordar därför att det allmänna träder in och i hit hörande undantagsfall svarar för kostnaden, t. ex. då postgången ej fungerat eller annons av annan anledning kommit in någon dag för sent. Det allmänna har givetvis regressrätt mot den som varit försumlig, men den bör enligt nutida betraktelsesätt lämpligen ej annat än undantagsvis utövas mot tjänsteman som råkat göra sig skyldig till något förbiseende.

Yttrandena. Förslaget att upphäva föreskrifterna om att auktion skall kungöras i kyrkan har icke givit upphov till några erinringar utan tvärt-

om hälsats med tillfredsställelse i åtskilliga remissyttranden. Bl. a. framhåller *länsstyrelsen i Stockholms län* att sådant kungörande i angelägenheter av världslig natur icke torde ha någon uppgift att fylla i våra dagar. *Besvärssakkunniga* upplyser att de i sitt förslag till lag om förvaltningsförfarandet kommer att föreslå allmänna regler om kungörande av inbörd bl. a. att kyrkokungörande avskaffas såsom allmän form för kungörande och ersättes av kungörande genom anslag på tavla kombinerat med annonsering i pressen och personliga meddelanden. Vidare avser de sakkunniga, vilka liksom lagberedningen är av den uppfattningen att anslag på kommunala anslagstavlor ofta nog ej utgör en tillräckligt effektiv form för kungörande, att i stället föreslå anslag på postanstalts anslagstavla såsom allmän form för anslagsdelgivning.

Landsfiskalen-utmätningssmannen i Borlänge distrikt påpekar, med instämmande av *Kopparbergs länsavdelning av Föreningen Sveriges landsfiskaler*, att annonsering av auktion i tidning inom orten kan vålla borgenären onödiga kostnader, då fråga är om lösöre av ringa värde. Sålunda har inträffat att kostnaden för kungörelsens intagande i tidning överstigit det belopp, som influtit vid auktionen. Det föreslås därför att kungörande i tidning inom orten icke göres obligatoriskt. *Stadsfogden i Umeå* betonar lämpligheten av att den föreskrivna annonseringen äger rum i två eller flera ortstidningar. Med utgångspunkt i den förordade skyldigheten att införa kungörelsen i ortstidning anför *stadsfogden i Motala* att utmätningssmannen måste ikläda sig kostnader för annonseringen i ortspressen. I samband med exekutionsväsendets förstatligande är också meningen att skapa mycket stora exekutionsdistrikt jämfört med den nuvarande ordningen. Även detta kan enligt stadsfogden antagas medföra ökade kostnader för utmätningssmännen för tjänsteresor. I samband med de föreslagna lagändringarna bör utmätningssmannen ges ökad rätt att av sökanden fordra förskott utöver vad som nu stipuleras i 198 och 199 §§ UL.

Vad angår föreskriften om kungörande på lämpligt sätt säger sig *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* förutsätta att närmare anvisningar härom utfärdas i administrativ ordning. Enligt länsstyrelsens mening kan man tänka sig anslag hos överexekutor eller på vederbörande kronofogdekontor.

Stadsfogden i Karlstad och *Norrbottnens länsavdelning av Föreningen Sveriges landsfiskaler* anser att särbestämmelsen om kungörelse på vissa orter icke hör hemma i en modern lagstiftning och att den bör utgå. Liknande inställning kommer till uttryck i yttrandet från *länsstyrelsen i Norrbottens län*.

I ett par yttranden beröres frågan om kungörelsetidens längd. *Landsfiskalen i Klippans distrikt* ifrågasätter, om icke med hänsyn till parterna bestämmelsen i 91 § 1 mom. UL bör ändras så, att kungörelse om exekutiv auktion på löseegendom skall tillställas gäldenär och borgenär inom nu stad-

gad tid samt att kortare tid bestämmes för kungörelse i tidning. Även *stadsfogden i Karlstad* finner det påkallat med en ändring i fråga om kungörelsetiden. Denna borde enligt stadsfogdens mening kunna avpassas efter lägligheten.

Departementschefen. Försäljning av utnämt egendom sker genom offentlig auktion. Om kungörande av sådan auktion gäller skilda regler för lös och för fast egendom. I 1 mom. av förevarande paragraf ges föreskrifter om sättet för kungörande av tid och plats för auktion på lös egendom. Kungörelse skall nu obligatoriskt äga rum i kyrkan för den församling där auktionen är avsedd att hållas. Om det begäres eller eljest anses lämpligt, skall kungörelse ske jämväl i tidning inom orten och i närliggande kyrkor. Slutligen skall iakttagas de särskilda kungörelseregler som kan vara utfärdade att gälla för viss stad.

Lagberedningen har föreslagit att angivna bestämmelser i UL skall ändras. Enligt förslaget skall auktion alltid kungöras i ortstidning och på sätt som i övrigt finnes lämpligt. Vidare skall de särskilda kungörelseformer, som må vara föreskrivna för viss ort, lända till efterrättelse. Kungörandet i kyrka har sålunda slopats. Detta har föranlett enbart positiva uttalanden vid remissbehandlingen, och jag vill också tillstyrka att reglerna om kyrkokungörelse utgår. Även i övrigt kan jag biträda vad beredningen förordat. Kungörelse i ortspressen framstår som den naturliga grundformen för ifrågavarande kungörelser och bör därför uttryckligen föreskrivas i lag. Huruvida en eller flera tidningar skall anlitas, har auktionsförrättaren att bedöma efter förhållandena på platsen och det utmäta godsets beskaffenhet samt med beaktande av syftet att kännedom om auktionen skall spridas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Samma bedömningsgrunder gäller vid tillämpning av bestämmelsen att kungörandet skall äga rum på sätt som eljest finnes lämpligt. Såsom beredningen anmärkt finnes skäl att granska de gällande särbestämmelserna för vissa orter. I anslutning härtil vill jag erinra om att 1963 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t (SU 124, rskr 274) hemställt om en översyn av gällande bestämmelser om kungörelseförfarandet över huvud. Vid en sådan översyn torde nu berörda frågor komma under övervägande.

Vid remissbehandlingen har väckts fråga om jämkning av nuvarande föreskrifter om kungörelsetidens längd. Någon ändring i sådant hänseende anser jag emellertid icke vara påkallad. Icke heller torde, såsom ifrågasatts på ett håll, bestämmelserna om utsökningskostnader böra ändras i förevarande sammanhang.

Beredningen har särskilt framhållit att den ej funnit orsak att ändra sista punkten av 91 § 1 mom. UL. Detta föranleder icke annat uttalande från min sida än att jag rent allmänt vill framhålla att — eftersom särbetydelser i UL av begreppen stad och land enligt förslaget upphör (jfr gällande

1 § 2 mom.) — begreppet stad efter förslaget genomförande får en något annan saklig innebörd än för närvarande.

I sina motiv har beredningen gjort vissa uttalanden angående det fallet att kungörelseförfarandet råkat bli bristfälligt på grund av tjänstefel eller missöde och auktionen därför måste inställas. Frågorna om vem som bör svara för därav förorsakade onyttiga kostnader och om hur en eventuell regressrätt för det allmänna gentemot försumlig tjänsteman skall utövas är problem, som måste bedömas i ett vidare sammanhang. De föreslagna lagändringarna påkallar icke i och för sig någon reglering av angivna spörsmål. Med hänsyn härtill anser jag mig icke kunna nu framlägga några förslag eller rekommendationer i angivna hänseende. Jag vill också nämna att frågan har visst samband med den utredning angående införande av en schablonmässigt beräknad exekutionsavgift, som beräknas bli slutförd inom den närmaste tiden.

Beredningens av remissorganen godtagna förslag till ändring av 90 § 3 mom. och om upphävande av 4 mom. ligger i linje med den förordade lagstiftningen i övrigt och synes icke ge anledning till erinran.

97—99 §§.

Gällande rätt. Auktion på utmätt fast egendom skall enligt 97 § UL förrättas av överexekutor, där ej i 98 § annorledes stadgas; jfr härom vid 1 §.

I 98 § finnes bestämmelser om auktionsställe vid exekutiv försäljning av fast egendom. Härvidlag gäller olika regler för land och för stad. På landet och i stad, där KB är överexekutor, äger gäldenären bestämma, om auktionen skall hållas på landskansliet eller på tingsställe i orten. Uppger gäldenären annat ställe i orten, må auktionen hållas där, om överexekutor prövat stället lämpligt. Har gäldenären ej uppgivit auktionsställe, bestämmer överexekutor var auktionen skall äga rum. Samma är förhållandet, om oenighet råder mellan flera som äger nämna auktionsställe. I stad med magistrat eller stad med särskilt förordnad överexekutor skall auktionen förrättas på överexekutors ämbetsrum eller annat ställe, där auktioner i staden gemenligen hålles. Utöver dessa regler innehåller 98 § 3 mom. särskilda föreskrifter om auktionsställe för det fallet att fastigheter inom skilda överexekutors områden skall gå i en försäljning. Auktionen skall då förrättas »där huvudgården eller, om sådan ej finnes, den till allmän bevilning högst uppskattade fastigheten är belägen». Denna föreskrift torde även reglera vilken överexekutor som är behörig auktionsförrättare, då fastigheterna är belägna inom olika överexekutorsområden. Härjämte innehåller stadgandet den bestämmelsen att, om huvudgården eller den högst taxerade fastigheten ligger på landet, auktionen alltid skall hållas på landskansliet.

Tiden för auktion på fast egendom bestämmes enligt 101 § 1 mom. av auktionsförrättaren.

99 § ålägger utmätningsman att till överexekutor insända vissa handlingar, då fast egendom på landet blivit utmätt.

Lagberedningen uttalar i anslutning till 97 § att dess förslag innebär att auktion på utmätt fast egendom alltid skall förrättas av överexekutor. När någon särskilt förordnas att hålla sådan auktion, skall han alltså handla i egenskap av överexekutor.

Vad angår de nuvarande bestämmelserna i 98 § anser beredningen att dessa kan förenklas avsevärt. Det föreslås att i 97 § såsom 2 mom. införes bestämmelse att auktion på fast egendom skall hållas på lämplig tid och plats, som bestämmes efter hörande av borgenär och gäldenär, när detta kan ske utan oskäligt uppskov. Att i lagen närmare ange platsen förefaller beredningen överflödigt. Självfallet är att den skall bestämmas med hänsyn till vad som på grund av traditionen och övriga omständigheter kan antagas vara mest ändamålsenligt. Beredningen håller före att auktion ofta lämpligen kan hållas i närheten av den plats där fastigheten finnes, exempelvis i tingshus och liknande. Att tillerkänna gäldenären någon bestämmanderätt i saken synes beredningen icke lämpligt. Men vad han anför bör givetvis beaktas, liksom andra upplysta omständigheter. Vid utsättande av tid för auktionen bör givetvis därom stadgade frister iakttagas (jfr gällande 88 c §).

I 97 § har beredningen även som 3 mom. upptagit föreskrift att auktion må, om särskilda skäl är därtill, hållas utanför överexekutors område, exempelvis av länsstyrelsen i Stockholms län på landskansliet i Stockholm.

Såsom 98 § har beredningen allenast upptagit stadgande att, om fastigheter inom särskilda överexekutors områden skall gå i en försäljning, auktionen skall förrättas av den överexekutor inom vars område huvudgården eller, om sådan ej finnes, den högst taxerade fastigheten är belägen. Bestämmelsen överensstämmer med vad stadsdomstolsutredningen förordat. Den nuvarande bestämmelsen i 98 § 3 mom. om att auktion skall hållas på landskansli har liksom detaljbestämmelserna i tidigare mom. av 98 § fått utgå i beredningens förslag.

I 99 § har beredningen, liksom stadsdomstolsutredningen, vidtagit den jämkningen att begränsningen till fastighet på landet utgått.

Yttrandena. Under framhållande att gäldenärens medbestämmanderätt i fråga om auktionsställe utövats i mycket ringa omfattning under senare år tillstyrker *länsstyrelsen i Västmanlands län* att denna rätt borttages. Beträffande det föreslagna stadgandet i 97 § 2 mom. anmärker *länsstyrelsen i Örebro län* att någon skyldighet för överexekutor att hålla auktioner på viss plats icke bör föreligga, även om borgenären och gäldenären är ense om platsen. Hänsyn måste tagas bl. a. till övriga arbetsuppgifter som åligger vederbörande och till den tidsspillan som uppstår för auktionsförrättas-

ren jämte dennes biträde, om auktion skulle hållas utanför residensstaden. Endast om flera auktioner kan hållas samma dag på samma plats, kan enligt länsstyrelsen i varje fall för närvarande med hänsyn till den knappa personaltillgången auktioner hållas på annan plats än landskansliet. *Länsstyrelsen i Kristianstads län* ifrågasätter, om särskilt hörande av borgenär och gäldenär angående platsen för auktionen bör föreskrivas i lag, och fortsätter:

Vid bestämmandet av denna plats bör en avvägning mellan olika synpunkter ske. Å ena sidan medför hållande av auktion å plats, som är avlägsen från residensstaden, ökad arbetstid för auktionsförrättare och biträde och även något ökade kostnader för auktionsförfarandet. Å andra sidan kan, särskilt då det gäller mindre fastigheter, antalet spekulanter ibland förväntas bli större därest auktion hålles å plats, som är närbelägen i förhållande till den eller de fastigheter som avses skola försäljas. Självfallet kan borgenär och gäldenär stundom ha intresse av var auktionen skall hållas. Även för andra rättsägare, t. ex. in-teckningshavare, kan emellertid auktionsplatsen vara av intresse. Vore det icke tillräckligt att i lagen eller lagmotiven angiva att skälig hänsyn bör tagas till de önskemål angående plats för auktionen som må framställas före auktionen utsättande? De intressenter som ha särskilda önskemål i detta hänseende torde ofta spontant låta höra av sig. Detta synes även gälla önskemål beträffande tiden för auktionen.

Den i 3 mom. av förslaget 97 § upptagna bestämmelsen om att auktion i vissa fall kan hållas utanför överexekutors område utgör enligt *länsstyrelsen i Stockholms län* med hänsyn till förhållandena i vart fall inom sagda län ett nödvändigt komplement till paragrafen i övrigt.

Departementschefen. Ifrågavarande paragrafer avser exekutiv auktion på fast egendom. De reglerar i sin nuvarande lydelse bl. a. vem som skall för-rätta sådan auktion och i vilken ordning platsen för auktionen skall be-stämmas; vem som skall bestämma tiden för auktionen regleras av 101 § 1 mom. UL. I överensstämmelse med grundtankarna bakom det framlagda lagförslaget förordar lagberedningen en bestämmelse, enligt vilken nämnda auktioner undantagslöst skall hållas av överexekutor. Vidare föreslås en betydande förenkling av reglerna om var auktion skall äga rum. Över-exekutor skall själv bestämma ej blott tiden utan även platsen för auktionen, men i regel skall borgenären och gäldenären dessförinnan höras. Där-jämte ges enligt förslaget möjlighet att hålla auktion utanför vederbörande överexekutors område.

Remissorganen har i allmänhet icke haft något att erinra mot vad sålund-a och i övrigt föreslagits med avseende på berörda paragrafer, och även jag vill i sak tillstyrka att ändringarna genomföres. Med anledning av ett uttalande vid remissbehandlingen må framhållas att överexekutor visserligen icke bör vara bunden av vad borgenären och gäldenären samstämmtigt

kan förorda beträffande auktionsplatsen men att deras gemensamma synpunkter i frågan bör tillmätas stor betydelse.

I gällande 3 mom. av 98 § talas om »särskilda överexekutorers områden». För att tanken icke skall ledas till sådan särskild överexekutor som avses i förslaget 1 § 2 mom., vill jag förorda att ordet särskilda utbytes mot skilda.

101, 104 och 105 §§.

Gällande rätt. Kungörelse om den av auktionsförrättaren bestämda tiden för auktion på fast egendom, beskaffenheten av egendomen och auktionsstället skall enligt 101 § UL på föranstaltande av auktionsförrättaren införas i allmänna tidningarna minst fyra veckor före auktionsdagen och dessutom intagas i länskungörelserna. Vidare skall kungörelsen senast fyra veckor före auktionsdagen på landet uppläsa i tingslagets kyrkor och i staden anslås på auktionsstället. Där så kan ske, skall kungörelsen också minst fjorton dagar före nämnda dag införas i tidning inom orten. Är för viss stad förordnat att auktion på fast egendom skall kungöras jämväl på annat sätt, skall det även lända till efterrättelse.

Har auktion ej kungjorts på nu angivet sätt, skall den enligt 104 § inställas och annan tid för auktionen utsättas. Auktion får dock icke inställas av den anledningen att kungörelsen ej varit uppläst »i en eller annan kyrka» eller införd i ortstidning, om auktionen »eljest allmänneligen ågått».

I 105 § ges föreskrifter om förfaringssättet, då utlyst auktion inställes till följd av laga hinder. Där så kan ske skall inställandet före den utsatta dagen kungöras i länskungörelserna samt på landet i tingslagets kyrkor och i stad genom anslag på auktionsstället.

Lagberedningen. Bestämmelserna i 101 och 105 §§ om kungörande har jämkats i anslutning till vad beredningen förordnat under 90 §, d. v. s. att kungörande i kyrka skall upphöra och i övrigt i viss utsträckning förfaras efter omständigheterna. Beredningen framhåller att förslaget liksom gällande lag stadgar att kungörelse skall intagas i länskungörelserna. Det kan enligt beredningens mening vara tveksamt, om denna kungörelseform bör bibehållas, men i nuvarande läge har beredningen ej ansett sig böra göra någon ändring i den delen. Under 90 § har beredningen beträffande kungörande av auktion på lös egendom nämnt att de kommunala anslagstavlorna icke alltid är så lämpade för anslag om sådana auktioner. Detsamma gäller auktion på fast egendom. På sätt beredningen under samma paragraf framhållit synes det lämpligt att i administrativ ordning rekommenderas vissa förfaringssätt för kungörandet i den mån detta ej är preciserat i lagen.

I sin nuvarande lydelse stadgar 101 § att det är auktionsförrättaren som har att bestämma tiden för auktionen och utfärda kungörelse därom. Be-

stämelsen har fått utgå i förslaget. Enligt detta förrättas auktionen alltid av överexekutor, den ordinarie eller en för ändamålet särskilt förordnad. Frågan vem som skall utsätta tid och plats för auktionen och utfärda kungörelse beror av hur långt saken avancerat, när särskild överexekutor förordnas. Om ej ordinarie överexekutor dessförinnan vidtagit nödiga åtgärder, ankommer det på den förordnade att ombesörja vad som erfordras för att auktionen skall kunna genomföras.

Jämkningsen i 101 § föranleder en följdändring i 104 §. Sålunda föreslås att — om kungörelse ej har införts i allmänna tidningarna, länskungörelserna eller tidning inom orten eller det eljest föreligger väsentlig brist med avseende på kungörandet — auktionen skall inställas.

Såsom berörts vid 90 § förordar beredningen att, när auktion inställes på grund av tjänstefel eller annat missöde, det allmänna skall svara för de kostnader som genom auktionens inställande blivit onyttiga, med rätt för det allmänna att i mån av befogenhet kräva åter sina utgifter av den som är vållande. Beredningen anser att denna fråga kan regleras i administrativ ordning.

Yttrandena. De i anslutning till ändringarna i 90 § föreslagna jämkningsarna i reglerna om kungörande i 101 och 105 §§, nämligen att kyrkokungörelse skall upphöra och eljest i viss omfattning förfaras efter omständigheterna, har över lag tillstyrkts eller lämnats utan erinran. *Länsstyrelsen i Västmanlands län* framhåller att önskemål om slopande av kungörelse av exekutiv auktion i tingslagets kyrkor framförts sedan länge. Vidare anföres:

Vid utsokningslagens tillkomst voro rikets domsagor i allmänhet indelade i två eller flera tingslag. Med föranledande av bestämmelse i nya rättegångsbalken utgör dock från och med år 1948 domsaga i regel endast ett tingslag. På grund härav måste en exekutiv auktion i de allra flesta fall kungöras i ett mycket stort antal församlingar. Kostnaderna för exekutiva auktioner ha härigenom blivit större och länsstyrelserna och pastorsämbetena ha fått ökat arbete. Det kunde ifrågasättas att bibehålla kungörandet i den eller de församlingar, varest den fasta egendomen är belägen. Såsom beredningen framhållit — och som riksdagen även i några sammanhang uttalat — framstår emellertid kungörande i kyrka, eller som det nu heter anslag i församling, som ett otidsenligt institut, som i avseende å världsliga angelägenheter successivt bör avskaffas.

Ett stort antal remissorgan — främst länsstyrelser och andra överexekutorer — menar att man även bör upphäva bestämmelserna i 101 och 105 §§ om att kungörelse skall intagas i länskungörelserna. Denna kungörelseform anses nämligen icke längre tillgodose något praktiskt syfte. I yttrandet från *besvärssakkunniga* anmärkes att, därest i en lag om förvaltningsförfarandet meddelas allmänna regler om kungörande, behovet att intaga kungörelsen i länskungörelserna bortfaller. *Statskontoret* erinrar i

sitt yttrande om att kungörelsefrågan torde komma att utredas i särskild ordning.

Utöver vad nu sagts må av remissyttrandena nämnas följande.

101 §. *Överexekutor i Gävle* anser att i detta lagrum bör, på motsvarande sätt som skett i 97 § 2 mom., införas en bestämmelse om att borgenären och gäldenären i regel skall höras i fråga om auktionens utlysande. Vidare bör den nuvarande bestämmelsen att kungörelse om auktionen skall anslås på auktionsstället bibehållas.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län säger att det i kungörelser om exekutiv auktion på fast egendom ofta lämnas ganska utförliga redogörelser för den fastighet som skall säljas. Detta medför att kungörelserna blir långa och kostnaderna för deras införande i tidningarna ganska höga. Det kan enligt länsstyrelsens mening ifrågasättas, om det icke är tillräckligt att i kungörelsen nämna endast fastighetens namn, registerbeteckning och kommun samt i övrigt hänvisa till upprättad fastighetsbeskrivning och meddela var denna kan erhållas; i vart fall finnes icke anledning att göra kungörelsen i allmänna tidningarna utförligare än vad nu förordats. *Överexekutor i Söderhamn* menar att kungörelser om exekutiv auktion på fast egendom i allmänna tidningarna och länskungörelserna måhända kunde begränsas till att omfatta fastighetens beteckning samt tid och plats för auktionen och sålunda icke innefatta jämväl egendomens beskaffenhet. Enligt *länsstyrelsen i Södermanlands län* torde gällande föreskrifter i 101 § allmänt anses innebära att kungörelsen i dess helhet, sålunda också beträffande egendomens beskaffenhet, skall införas i tidning inom orten. Med den föreslagna ändrade lydelsen av paragrafen lär detta ej längre vara nödvändigt. Lagberedningen synes dock i sin motivering icke ha gjort något uttalande på denna punkt. Enligt länsstyrelsens mening är det ej påkallat att allt vad kungörelsen innehåller om egendomens beskaffenhet införes i ortstidning.

I fråga om tiden för kungörandet erinrar *överståthållarämbetet* om att enligt nu gällande bestämmelser kungörelse om exekutiv auktion på fast egendom bl. a. skall införas i allmänna tidningarna minst fyra veckor före auktionsdagen och inom samma tid anslås på det ställe där auktionen skall hållas samt, där så kan ske, införas i ortstidning minst fjorton dagar före auktionsdagen. Är auktionen icke kungjord så som nyss sagts, skall den inställas, dock icke om endast kungörelsen i ortspressen försummats. Lagberedningens förslag till kungörande innebär en skärpning såtillvida, att kungörelse i ortspressen alltid måste ske minst fjorton dagar före auktionsdagen och att, om nämnda föreskrift icke iakttagits, auktionen städse måste inställas. Med hänsyn till fördelen av att endast ha en kungörelsetid att iakttaga, synes det ämbetet lämpligare med en föreskrift om samtidigt kungörande i allmänna tidningarna och ortspressen, vilket kungörande förslagsvis bör ske minst tre veckor före auktionsdagen.

104 §. *Överexekutor i Gävle* anser det vara önskvärt med något uttalande, som klargör vad som avses med »eljest väsentlig brist».

105 §. Enligt *överståthållarämbetets* erfarenhet får tillkännagivande om auktions inställande genom anslag på auktionsstället anses tillfredsställande. Ämbetet finner sig därför böra avstyrka lagberedningens förslag om kungörande i ortspressen av inställandet. *Länsstyrelsen i Västmanlands län* anser att förevarande lagrum bör ges sådan utformning, att överexekutor får fullt fria händer att på lämpligt sätt bringa inställelse av utlyst auktion till kända rättsägares och allmänhetens kännedom. I yttrandet från *länsstyrelsen i Örebro län* föreslås att såväl bestämmelsen om kungörande i länskungörelserna som föreskriften om kungörande i ortstidning slopas och att i paragrafen i stället stadgas att, där så kan ske, de som enligt 103 § 2 mom. fått meddelande om auktionen skall underrättas jämväl om att auktionen blivit inställd.

Departementschefen. UL upptager utförliga föreskrifter om hur exekutiv auktion på fast egendom skall kungöras (101 §), när utlyst auktion skall inställas på grund av brister i kungörandet (104 §) och hur meddelande om inställd auktion skall kungöras (105 §). Lagberedningen har föreslagit en förenkling och modernisering av dessa föreskrifter. Bl. a. skall enligt förslaget de nuvarande kungörelserna i kyrka upphöra. Lika litet som när det gäller auktion på lös egendom finnes enligt min mening något att erinra häremot, och förslaget har i denna del också godtagits av alla remissinstanser. En annan nyhet i förslaget är att man vid kungörandet av auktion i viss utsträckning får förfara efter omständigheterna. Ej heller på denna punkt har några invändningar rests vid remissbehandlingen, och bestämmelsen synes också mig vara ändamålsenlig.

I ett annat avseende har i remissyttrandet riktats anmärkningar mot vad beredningen föreslagit. Sålunda har framför allt av länsstyrelser och andra överexekutorer påpekats att kungörandet av auktion i länskungörelserna icke längre fyller något praktiskt ändamål och att denna kungörelseform, som är föreskriven för närvarande, därför bör avskaffas i detta sammanhang. Beredningen har själv ansett tveksamt, om detta kungörelsesätt bör bibehållas, men stannat för att i nuvarande läge icke förorda någon ändring. Enligt min mening vill det synas som om några olägenheter icke skulle följa, om man slopade kravet på offentliggörande i länskungörelserna. Emellertid torde, såsom har påpekats i statskontorets yttrande, hithörande frågor komma att utredas i särskild ordning; härutinnan hänvisas till den vid 90 § nämnda riksdagsskrivelsen med begäran om en översyn av gällande regler om kungörelseförfarandet. Med hänsyn härtill är jag icke beredd att nu föreslå någon ändring i vad beredningen förordat i fråga om kungörande i länskungörelserna. Tilläggas må för övrigt att UL

utöver förevarande bestämmelser innehåller jämväl andra stadganden om dylikt kungörande; se t. ex. 127, 142 och 173 §§.

Vad lagberedningen eljest föreslagit beträffande kungörelser i samband med auktion på fast egendom har lämnats utan erinran i det stora flertallet yttranden, och jag kan också för egen del ansluta mig till dessa förslag. Med anledning av skilda påpekanden och önskemål vid remissbehandlingen vill jag likväl framhålla följande.

Det torde icke vara erforderligt att i 101 § föreskriva att borgenären och gäldenären regelmässigt skall höras angående själva kungörandet av auktion. Detta hindrar emellertid ej att de kan framföra synpunkter beträffande valet av kungörelsesätt.

Beträffande kungörelses innehåll är någon ändring i vad som nu gäller därom uppenbarligen ej åsyftad av beredningen och bör enligt min mening ej heller företagas i detta sammanhang. Härav följer att någon särform för kungörelse i tidning inom orten icke är avsedd.

I den föreslagna 104 § stadgas att auktion skall inställas bl. a. om »eljest väsentlig brist» föreligger med avseende på kungörandet. Någon närmare anvisning för tillämpningen av detta stadgande torde icke behövas. Redan i lagtexten anges exempel på vad som är att betrakta såsom väsentliga brister. I övrigt får från fall till fall bedömas, huruvida kungörandet kan anses ha behörigen fyllt sin uppgift att locka spekulanter och varsko intressenter.

Slutligen vill jag rörande lagberedningens uttalanden om det allmännas ansvar för onyttiga kungörelsekostnader hänvisa till vad jag sagt härom vid 90 §.

127 §.

Gällande rätt. I 127 § UL ges föreskrifter om hur man skall förfara, därest vid fastighetsauktion bud icke göres eller antages. Då skall, om utmätningssökanden före förrättningens slut begär det, ny auktion hållas på samma ställe fyra veckor därefter. Auktionsförrättaren skall genast lämna underrättelse därom. Vidare skall han senast fjorton dagar i förväg låta kungöra tiden för den nya auktionen dels i länskungörelserna, dels på landet genom uppläsning i tingslagets kyrkor och i stad genom anslag på auktionsstället; där det kan ske, skall kungörelsen också införas i ortstidning.

Lagberedningen anser att det kan medföra olägenheter, att tid och plats för den nya auktionen är fixerade på sätt som skett i nuvarande 127 §. Det kan t. ex. visa sig att lokalen är upptagen eller dagen olämplig. Det synes beredningen mera ändamålsenligt att auktionsförrättaren får bestämma, när och var den nya auktionen skall hållas. Beredningen förordar att stadgandet ändras i enlighet härmed.

Man kan icke räkna med att auktionsförrättaren kan, innan de vid auktionen närvarande skiljes åt, lämna uppgift om tid och plats för den nya auktionen. Det synes därför enligt beredningens mening lämpligt att det ålägges honom att i god tid underrätta sakägare, som nämnes i 103 § 2 mom., på sätt där stadgas. Vad 127 § innehåller om sättet för kungörande av den nya auktionen har i övrigt jämkats i anslutning till vad beredningen förordat under 101 §. Utan uttrycklig föreskrift torde, säger beredningen, vara tydligt att auktionsförrättaren bör iakttaga de särskilda bestämmelser om kungörande som finnes meddelade för vissa orter, när det har betydelse även för den nya auktionen.

Vad angår frågan om tiden för den nya auktionen erinrar beredningen om att det enligt det förslag till ändrad lydelse av 88 c § UL, som framlagts i prop. 1963: 52 (jfr numera SFS 1963: 255), åligger överexekutor att utan onödigt uppehåll vidtaga erforderliga åtgärder för att försäljning skall komma till stånd. Om ej hinder möter eller uppskov meddelas, skall försäljning av fast egendom — fortfarande enligt sistnämnda lagrum — ske inom fyra månader från utmätningen eller, när in-tecknad fordran fastställts till betalning ur egendomen, från det försäljning begärdes. Något behov av särskild tidsfrist för den nya auktionen kan enligt beredningens uppfattning alltså icke anses föreligga. Är det icke möjligt att hålla auktionen inom fyramånadersfristen, skall den utsättas att äga rum utan onödigt uppehåll.

Yttrandena. Länsstyrelsen i Örebro län anser att kungörelse om den nya auktionen bör införas jämväl i allmänna tidningarna. In-tecknat skuldebrev kan under tiden mellan auktionerna av gäldenären eller tidigare innehavare av skuldebrevet ha belånats hos tredje man utan att denne därvid underrättats om att fastighetens exekutiva försäljning är förestående, varigenom han icke blir i tillfälle att bevaka sin rätt vid auktionen. Om kungörelse införes även i allmänna tidningarna kan, framhåller länsstyrelsen, i allt fall banker och liknande inrättningar ha möjlighet att bevaka sin rätt vid auktionen.

Överexekutor i Gäble finner innebörden av uttrycket »i god tid» i sista punkten av paragrafen vara oklar. Det frågasättes en ordning enligt vilken underrättelse skall avsändas snarast möjligt och senast fjorton dagar före auktionsdagen.

Departementschefen. Lagberedningens förslag till ändring av ifrågavarande paragraf, vilket i stort sett genomgående lämnats utan erinran vid remissbehandlingen, kan jag biträda. Enligt gällande föreskrifter skall tiden för ny auktion icke kungöras i allmänna tidningarna, och det torde ej vara påkallat att i de blivande bestämmelserna införa en regel om obligatoriskt kungörande i dessa tidningar. Icke heller synes nödvändigt att i

lagen fixera någon tidpunkt, före vilken underrättelser i enlighet med 103 § 2 mom. UL skall avsändas.

137 §.

Gällande rätt. I 3 mom. av denna paragraf stadgas om redovisning att stadsfogde, som till utmättningsman i sitt ställe satt annan man (domsverkställare), själv har att tillhandahålla borgenären medel, som influtit vid utmätning förrättad av domsverkställaren. Han äger dock uppdraga åt denne att tillhandahålla borgenären medlen; borgenären skall då under rättas därom.

Lagberedningen föreslår att, om utmätning verkställts av någon som kronofogde därtill förordnat, den senare likväl själv skall fullgöra vad som enligt tidigare mom. i paragrafen åligger utmättningsmannen, när ej åt den andre uppdragits jämväl att tillhandahålla borgenären medlen. Att borgenären skall vara underrättad, för att uppdraget skall gälla, synes enligt beredningens mening ej behövt. Denne kan vid behov på förfrågan få upplysning om hur det förhåller sig.

Beredningen tillägger att 3 mom. i 137 § väl kunde upphävas och ersättas av administrativa föreskrifter i ämnet. Tillräcklig anledning härtill har dock ej ansetts föreligga.

Departementschefen. Jag godtager lagberedningens förslag till ändring av förevarande paragraf.

141 §.

Gällande rätt. Vanligen avslutas utmätning av lös egendom med att utmättningsmannen tillhandahåller borgenären de medel, som influtit till följd av utmätningen, och redovisar eventuellt överskott till gäldenären. Något särskilt sammanträde härför behöves icke. Men om flera borgenärer gör anspråk på att framför varandra få betalning ur influtna medel, kan det bli nödvändigt att hålla ett fördelningssammanträde för avgörande om medlens fördelning. Har utmätningen gällt annan lös egendom än registrerat, sjögående fartyg, skall därvid bestämmelserna i 141 § UL om fördelningssammanträde tillämpas. På landet och i stad, som i ULs mening hör till landet, skall sammanträdet hållas inför överexekutor eller den som överexekutor särskilt förordnar till förrättningsman. Landsfiskal är alltså icke utan särskilt förordnande behörig att hålla fördelningssammanträde. Däremot tillkommer sådan behörighet stadsfogde. Fördelningssammanträde enligt 141 § hör till de förrättningar som jämlikt nuvarande 4 § är undantagna från delegation till domsverkställare. I 141 § 3 mom. är bestämmelser meddelade om de åtgärder landsfiskal och domsverkställare har att vidtaga med avseende på utmätningssärendets överlämnande till

överexekutor respektive stadsfogde. Enligt 4 mom. skall i stad med särskild överexekutor men med landsfiskal som utmätningsman fördelnings-sammanträde hållas av överexekutor.

Lagberedningen framhåller — i likhet med stadsdomstolsutredningen — att utmätningsmannens uppgifter vid fördelnings-sammanträde enligt 141 § ej är särskilt invecklade eller krävande. Om vid sammanträdet uppnås enighet mellan konkurrerande fordringsägare och gäldenären rörande fördelningen, skall förrättningsmannen göra upp fördelningslängd i överensstämmelse därmed. Kan överenskommelse ej träffas, har utmätningsmannen att framlägga förslag till fördelning, vilket förslag länder till efterrättelse som lagakraftvunnet, om det ej klandras hos överexekutor. Före 1917 års reform av fögderiförvaltningen ägde även utmätningsman på landet, vid den tiden kronofogde, hålla sammanträde för fördelning av köpeskillning för lös egendom. Vid nämnda reform förutskickades att det framdeles, efter en höjning av landsfiskalskårens standard, kunde komma i fråga att anförtro landsfiskalerna att förrätta köpeskillingsfördelning enligt 141 §.

Självfallet är, säger beredningen, att kronofogdarna i den nya organisationen bör omhänderha här ifrågavarande arbetsuppgift. Stadsdomstolsutredningens förslag innebar också att landsfiskalerna generellt skulle anförtros uppgiften. Beredningen föreslår att sammanträde, varom här är fråga, alltid skall hållas av utmätningsman och att 141 § 3 mom. — liksom 4 mom. — upphäves. Närmare bestämmelser, t. ex. för det fall att kronofogde åt biträde delegerat sin behörighet att verkställa utmätning, torde böra meddelas i administrativ ordning.

Departementschefen. Den föreslagna ändringen av denna paragraf föranleder icke någon erinran från min sida.

169 §.

Gällande rätt. Enligt 169 § 2 mom. UL gäller som allmän regel att yrkande om tvångsförvaltning av fast egendom skall göras hos överexekutor. Från denna regel stadgas det undantaget att, om egendomen redan utbudits på auktion, yrkandet må framställas hos auktionsförrättaren innan förrättningen avslutats. Med undantaget kan avses endast det fallet att auktionen skall hållas av sådan auktionsförrättare, som överexekutor på landet enligt nuvarande 98 § förordnar för exekutiva fastighetsauktioner utanför landskansliet. Auktionsförrättaren skall enligt 169 § 2 mom. sista punkten anmäla yrkandet om tvångsförvaltning hos överexekutor och till denne insända utmätningsprotokoll och andra handlingar på sätt lagrummet närmare föreskriver.

Lagberedningen. Då enligt beredningens förslag sådan särskild auktionsförrättare som sägs i 98 § ej längre skall förekomma, synes 169 § 2 mom. böra ändras därhän att yrkande om tvångsförvaltning alltid skall göras hos överexekutor. I tydlighetens intresse torde emellertid enligt beredningens mening alltjämt böra anges att sådant yrkande, när egendomen utbjudits på auktion, skall framställas innan förrättningen avslutats.

Yttrandena. I yttrandet från *länsstyrelsen i Kronobergs län* anmärkes att länsstyrelse enligt det framlagda lagförslaget skall äga för särskild förrättning förordna därtill lämpad person att vara överexekutor. Framställning om tvångsförvaltning skall jämlikt 169 § göras hos överexekutor. Sådan framställning kan även göras i samband med exekutiv auktion, som kan hållas av särskild överexekutor vilken länsstyrelse förordnat. Med hänsyn härtill synes enligt yttrandet en motsvarighet till bestämmelsen i 2 mom. sista punkten av 169 § i dess nu gällande lydelse — enligt vilken det åligger särskilt förordnad auktionsförrättare att, sedan yrkande om tvångsförvaltning framställts, vidtaga vissa i lagrummet närmare angivna åtgärder — lämpligen böra intagas i lagrummet i fråga.

Länsstyrelsen i Kalmar län anser att man bör upphäva bestämmelsen i 3 mom. om att sammanträde för behandling av frågor rörande förvaltningen skall kunna hållas inför särskilt förordnad förrättningsman. Sådant sammanträde bör hållas av överexekutor, säger länsstyrelsen, som också erinrar om att länsstyrelse enligt förslaget kan förordna lämplig person till överexekutor för särskild förrättning.

Departementschefen. Vad lagberedningen föreslagit i fråga om 2 mom. av förevarande paragraf kan jag i likhet med det stora flertalet remissorgan biträda. Enligt den förordade lydelsen av lagrummet skall framställning om tvångsförvaltning alltid göras hos överexekutor. Har någon blivit enligt 1 § 3 mom. UL förordnad att i egenskap av överexekutor förrätta auktion, kan framställningen göras hos denne i samband med auktionen. För detta fall synes någon uttrycklig föreskrift motsvarande sista punkten i nuvarande 2 mom. icke vara nödvändig; är förordnandet begränsat till hållande av auktionen, ligger det i sakens natur att den gjorda framställningen skall anmälas till behörig överexekutor.

I 3 mom. av 169 § stadgas att överexekutor äger förordna om sammanträde inför överexekutor eller särskilt förordnad förrättningsman för behandling av frågor rörande tvångsförvaltningen. Enligt 1 § 3 mom. i det framlagda förslaget skall lämplig person kunna förordnas att vara överexekutor för särskild förrättning. Lika väl som sådan överexekutor, enligt vad lagberedningen påpekat, skall kunna förordnas för att hålla fördelningssammanträde jämlikt 173 § bör det vara möjligt att utse särskild överexekutor att hålla förhandlingssammanträde enligt 169 § 3 mom. Med hän-

syn härtill och då en enhetlig ordning bör eftersträvas, anser jag liksom länsstyrelsen i Kalmar län att bestämmelsen i sistnämnda mom., att där avsedda sammanträden skall kunna hållas inför särskilt förordnad förrättningsman, nu bör upphävas.

173 §.

Gällande rätt. I 173 § UL stadgas om sammanträde för fördelning av behållen avkastning av fastighet, som satts under tvångsförvaltning. Sådant sammanträde hålles inför överexekutor. Denne kan dock, när fråga är om fastighet på landet, förordna att sammanträdet i stället skall hållas inför utmätningsman. Om fördelningen och verkställighet av beslut där- om gäller enligt 174 § — förutom vissa särskilda regler — vad som är stadgat angående fördelning av köpeskilling för fast egendom.

Lagberedningen. Enligt förslaget skall utmätningsmannens befattning med försäljning av och fördelning av köpeskilling för fast egendom upphöra. I konsekvens härmed bör utmätningsmannen ej heller i denna sin egen- skap hålla sammanträde som här avses. Enligt beredningens förslag skall därför sådant sammanträde alltid hållas inför överexekutor. KB kan emellertid enligt 1 § 3 mom. i förslaget uppdraga åt kronofogde att hålla sammanträdet. Han skall då handla som överexekutor och icke som ut- mätningsman.

Förslaget upptager vidare några jämkningar i reglerna angående kungö- rande av och underrättelser om fördelningssammanträde.

Yttrandena. *Rådhusrätten, överexekutor och t. f. förste stadsfogden i Göteborg* anmärker att i förslagets 127 § stadgas att överexekutor i god tid skall avsända underrättelser enligt vad som sägs i 103 § 2 mom., medan i 173 § föreskrives att borgenärerna och gäldenären i god tid skall under- rättas genom rekommenderade brev. Av sistnämnda stadgande kan man enligt yttrandena möjligen få uppfattningen att det är nödvändigt, att un- derrättelsen kommer vederbörande tillhanda. Om detta ej är avsikten, an- ses stadgandet böra formuleras i överensstämmelse med 127 §.

Departementschefen. Förslaget till ändring av förevarande paragraf har i sak godtagits över lag vid remissbehandlingen, och jag kan också för egen del ge min anslutning därtill. Med hänsyn till den i några yttranden påtalade olikheten i uttryckssätten beträffande vissa underrättelser vill jag dock föreslå en redaktionell jämkning av lagtexten.

202 §.

Lagberedningen. I 202 § UL (ändrad lydelse fr. o. m. den 1 januari 1964) meddelas bestämmelser om klagan över utmätningsmans åtgärd vid auk- tion på fast egendom. Enligt beredningens förslag skall sådan auktion

alltid hållas av överexekutor. Vid sådant förhållande bör 202 § upphävas. Beredningen har ej ansett erforderligt att fördenskull i nuvarande läge ur 204, 205 och 209 §§ borttaga hänvisningarna till 202 §.

Departementschefen. Jag ansluter mig till vad förslaget innehåller i denna del och förordar alltså att 202 § UL upphäves.

203 §.

Gällande rätt. 203 § UL upptager stadgande om vad den har att iakttaga, som vill klaga över utmätningsmans förslag till fördelning av köpeskilling för utmätningsvis såld egendom. Med sådan köpeskilling jämställs medel som avses i 143 § 2 mom. (d. v. s. avkastning av utmätt fastighet och ersättningsbelopp som försumlig inropare har att gälda, allt i fall då fastigheten icke blivit såld) eller som influtit genom tvångsförvaltning.

Lagberedningen. Enligt förslaget (97 och 173 §§) skall utmätningsmannens befattning med fördelning av de med köpeskilling jämställda medlen upphöra, och de bör därför icke längre nämnas i förevarande paragraf.

Yttrandena. *Besvärssakkunniga* anför att i de klagoregler, som föreslås i denna paragraf, ej anges det rättsmedel genom vilket talan skall föras. Uppenbarligen avses talan skola föras genom besvär, vilket torde böra uttryckligen utsägas i lagtexten. Vidare stadgas att den som är missnöjd skall klaga. Någon klagoskyldighet kan givetvis ej åläggas den missnöjde. Det bör följaktligen i stället föreskrivas att denne *äger* klaga. Slutligen framhåller de sakkunniga att, därest såsom besvärstid skall gälla den i förvaltningsförfarandet vanliga — d. v. s. tre respektive fem veckor — vilket synes önskvärt, det ej erfordras föreskrift härom. Sådan finnes i 1954 års besvärstidslag. Eftersom tiden i förevarande fall föreslås skola räknas icke från delgivningsdagen utan från den dag, då förslaget avgavs, måste enligt de sakkunnigas mening den regeln dock ges att besvärstiden skall räknas från dagen i fråga; härvidlag hänvisas till 29 § allmänna verksstadgan rörande besvärstid vid klagan över beslut om tjänstetillsättning eller förslag därtill.

Departementschefen. I de av besvärssakkunniga anmärkta hänseendena överensstämmer lagberedningens förslag till ändring av förevarande paragraf helt med dess nuvarande lydelse. Denna tillkom så sent som vid 1963 års ändringar i UL. Jag är icke beredd att nu taga upp de av besvärssakkunniga berörda frågorna till förnyad prövning. Ändringsförslaget har i övrigt lämnats utan anmärkningar och föranleder ej heller någon erinran av mig.

211 och 221 §§.

Gällande rätt. I 211 § 4 mom. och 221 § UL föreskrives om klagan över beslut, varigenom med stöd av nuvarande 10 § varning meddelats utmättningsman eller han avstängts från tjänstgöring.

Lagberedningen säger att vad beredningen föreslagit under 10 § förändrar ändring av 211 § och upphävande av 221 §.

Departementschefen. Förslaget till ändring av 211 § och upphävande av 221 § UL tillstyrkes.

Övergångsbestämmelser

Lagberedningen har förutsatt att polisberedningen framlägger förslag om en allmän bestämmelse, att vad som är stadgat om landsfiskal skall i tillämpliga delar gälla respektive polischef, distriktsåklagare och kronofogde inom ramen för vederbörandes tjänst enligt nya ordningen och att vad som stadgas om stadsfogde skall gälla kronofogde. En sådan allmän bestämmelse anser lagberedningen ej höra hemma i övergångsbestämmelserna till UL.

Beträffande UL föreslår lagberedningen att utskökningsmål, som vid lagens ikraftträdande är anhängiga hos överexekutor eller utmättningsman eller någon som särskilt förordnats, skall fullföljas av den som Kungl. Maj:t bestämmer. Det måste, framhåller beredningen, klargöras vilken överexekutor som skall övertaga göromålen hos de överexekutorer, som försvinner, eller mål som överexekutor uppdragit åt utmättningsman eller annan förrättningsman och vem som skall handlägga mål, vilka är anhängiga hos landsfiskal eller stadsfogde, domsverkställare eller annat biträde. Beredningen påpekar att den som av överexekutor förordnats att hålla exekutiv auktion på fast egendom enligt 3 § 2 mom. i gällande lag är underkastad reglerna för utmättningsman, medan han enligt förslaget i motsvarande fall skall handla som överexekutor. — Med anledning av att enligt förslaget 202 och 221 §§ skall upphöra att gälla och ur 203 § skall uteslutas vad där sägs om fördelning av vissa särskilda medel torde vidare, fortsätter beredningen, böra stadgas att nämnda paragrafer i den äldre lagen alltjämt skall tillämpas, när någon vill klaga över åtgärd som vidtagits eller beslut som meddelats före nya lagens ikraftträdande.

Yttrandena. De föreslagna övergångsbestämmelserna har icke givit anledning till andra erinringar än att *besvärssakkunniga* påpekat att uttrycket, att anhängiga utskökningsmål skall »fullföljas» av den som Kungl. Maj:t bestämmer, lätt för tankarna till fullföljd av talan; till förebyggande av felläsning torde därför ordet »fullföljas» böra bytas mot »slutföras».

Departementschefen. Med hänsyn till förstatligandet av exekutions- och domstolsväsendet torde de föreslagna lagändringarna böra träda i kraft den 1 januari 1965.

Chefen för inrikesdepartementet kommer att föreslå en bestämmelse om att vad som är stadgat om landsfiskal skall gälla utmätningsman vad angår angelägenheter, som äger samband med exekutionsverksamhet, samt att vad som föreskrives om stadsfogde skall gälla utmätningsman. I likhet med lagberedningen anser jag att en dylik allmän bestämmelse icke bör upptagas i ULs övergångsbestämmelser.

I fråga om UL har beredningen föreslagit ett stadgande enligt vilket den fortsatta behandlingen av utsökningsmål, som vid lagens ikraftträdande är anhängiga hos överexekutor eller utmätningsman eller någon som särskilt förordnats, skall ankomma på den som Kungl. Maj:t bestämmer. Några sakliga invändningar har vid remissbehandlingen ej riktats mot detta förslag. Jag anser det emellertid icke vara nödvändigt att övergångsfrågorna regleras genom administrativa föreskrifter på sätt som beredningen förordnat. Sålunda är givet att dylika föreskrifter ej erfordras beträffande utsökningsmål, som vid ikraftträdandet redan är anhängiga hos länsstyrelse i egenskap av överexekutor. Vad åter angår det fallet att mål är anhängigt i magistratsstad hos magistraten eller ledamot av denna eller i fögderistad hos särskilt förordnad person såsom överexekutor, kommer prövningen av målet efter ikraftträdandet att ankomma på länsstyrelsen i länet eller, där särskild överexekutor enligt 1 § 2 mom. finnes förordnad, på denne. Något särskilt övergångsstadgande för att reglera detta torde icke behövas. Är någon enligt gällande lag förordnad som förrättningsman att hålla t. ex. exekutiv auktion på fast egendom, anses han jämlikt 3 § 2 mom. handla i egenskap av utmätningsman. Enligt förslaget skall emellertid sådana auktioner alltid hållas av överexekutor. Om förrättningsmannen ej hunnit fullgöra sitt uppdrag före lagens ikraftträdande, ankommer den vidare handläggningen således på vederbörande överexekutor. Länsstyrelsen kan likväl, när det befines ändamålsenligt och lämpligt, med stöd av förslagets 1 § 3 mom. förordna samma person att i egenskap av överexekutor verkställa förrättningen. En dylik ordning synes — icke minst med tanke på frågan om fullföljd av talan — vara mera praktisk än om man övergångsvis skulle nödgas laborera med enligt den äldre lagen särskilt förordnade förrättningsmän. Och att införa en generell övergångsbestämmelse om att sådana förrättningsmän efter den nya lagens ikraftträdande automatiskt — således utan möjlighet till bedömning av vederbörandes kvalifikationer — skall anses handla såsom överexekutorer synes icke vara tillrådligt.

Med åberopande av det anförda vill jag förordna en övergångsbestämmelse av innehåll att, om vid lagens ikraftträdande utsökningsmål är anhängigt hos myndighet som enligt den nya lydelsen icke har att taga

befattning därmed, målet skall överlämnas till den myndighet på vilken prövningen av målet därefter ankommer. De ytterligare bestämmelser, som kan bli erforderliga på grund av att vissa göromål skall överflyttas, torde få meddelas i administrativ ordning.

Vad lagberedningen i övergångsstadgandena förordat beträffande 202, 203 och 221 §§ ansluter jag mig till.

Man kunde ifrågasätta en övergångsbestämmelse för det undantagsfallet att en exekutiv auktion, som skall hållas efter den nya lagens ikraftträdande, måste kungöras före ikraftträdandet. Det torde likväl utan särskild bestämmelse härom vara klart att den äldre lagens regler angående kungörelseförfarandet därvid skall tillämpas och att auktionen skall anses rätteligen kungjord, om dessa följs. Skulle auktionen inställas efter ikraftträdandet till följd av laga hinder, skall avlysandet naturligen kungöras enligt de nya bestämmelserna.

Följdändringar

Gällande rätt. 23 § av ULs promulgationslag innehåller bestämmelser, som ger Kungl. Maj:t befogenhet att för vissa magistratsstäder förordna, att KB skall vara överexekutor och att magistraten skall utöva utmätningsmannens befattning.

Enligt 1 § första stycket 1955 års lag med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m. skall vid försäljning av utmätt luftfartyg och av utmätta, in-tecknade reservdelar till luftfartyg samt vid fördelning av medel, som inflyter vid sådan försäljning, i princip tillämpas samma föreskrifter som enligt UL gäller beträffande försäljning av fartyg, vilket blivit infört i fartygsregistret. I 2 § av nämnda 1955 års lag ges föreskrifter om vem som skall förrätta auktion (jfr vid 1 § UL). 18 § innehåller regler angående klagan över utmätningsmans eller överexekutors åtgärd vid auktion eller i fråga om fördelning av köpeskilling m. m.

Lagberedningen finner att nuvarande bestämmelser i 23 § av ULs promulgationslag kan upphävas. Sedan Enköping lagts under landsrätt, har paragrafen nämligen ej numera någon tillämpning.

I 1955 års lag med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m. bör enligt beredningen 2 och 18 §§ ändras till överensstämmelse med vad beredningen förut föreslagit om överexekutor och auktionsförrättare.

Beredningen nämner till sist att vissa ändringar kräves i 1899 års lag om ersättning av allmänna medel för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänstemän m. fl. Denna fråga sägs komma att behandlas av polisberedningen (jfr även SOU 1961: 6 s. 205).

Departementschefen. Jag finner ej skäl till erinran mot lagberedningens förslag till följdändringar. Såsom framgått vid 4 § UL förordar jag jämväl viss följdändring i 21 § införsellagen. Jag är ense med chefen för inrikesdepartementet om att förslag till ändring av 1899 års lag om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänstemän m. fl., bör anmälas av honom i samband med anmälan av frågan om exekutionsväsendets förstatligande.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom justitiedepartementet upprättats såsom bilaga till detta protokoll fogade förslag¹ till

- 1) lag om ändring i utsökningslagen;
- 2) lag angående upphävande av 23 § förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 21 § lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta; samt
- 4) lag angående ändrad lydelse av 2 och 18 §§ lagen den 12 maj 1955 (nr 235) med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslagen måtte för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Margit Hirén

¹ Förslagen, som fränsett smärre redaktionella jämkningar överensstämmer med de vid propositionen fogade lagförslagen, har här utslutits.

Utdrag av protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 13 mars 1964.

Närvarande:

justitieråden ROMANUS,
DIGMAN,
NORDSTRÖM,
regeringsrådet HOLMGREN.

Enligt lagrådet den 11 mars 1964 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 6 mars 1964, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

- 1) lag om ändring i utsökningslagen;
  - 2) lag angående upphävande av 23 § förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;
  - 3) lag angående ändrad lydelse av 21 § lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införset i avlöning, pension eller livränta; samt
  - 4) lag angående ändrad lydelse av 2 och 18 §§ lagen den 12 maj 1955 (nr 235) med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m.
- Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Bengt Rydin.

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:

Thomas Krook

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1964.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, lagrådets den 13 mars 1964 avgivna utlåtande över de till lagrådet den 6 mars 1964 remitterade förslagen till

- 1) lag om ändring i utsökningslagen;
- 2) lag angående upphävande av 23 § förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 21 § lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta; samt
- 4) lag angående ändrad lydelse av 2 och 18 §§ lagen den 12 maj 1955 (nr 235) med särskilda bestämmelser om försäljning av utmätt luftfartyg m. m.

Med förmälan att lagförslagen av lagrådet lämnats utan erinran hemställer föredraganden, att desamma efter smärre redaktionella jämkningar måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Margit Hirén